
Control de la malversació dels fons públics a l'Estat espanyol

Merixell Sánchez Rahola

Tutora: Maria Luisa Esteve Pardo

Universitat de Girona – Facultat de Dret

Grau en Dret – Maig/Juny 2022

ÍNDEX

INTRODUCCIÓ	3
CAPÍTOL I: TRIBUNAL DE COMPTES	4
I.I Presentació.....	4
I.II Fonts normatives	4
I.III Funcions	5
I.III.I Funció fiscalitzadora.....	5
I.III.II Funció jurisdiccional	7
CAPÍTOL II: ÒRGANS DE CONTROL EXTERN DE FISCALITZACIÓ	9
II.I Òrgans que existeixen actualment a Espanya.....	9
II.II Òrgan de Control Extern de la Fiscalització de Catalunya.....	10
CAPÍTOL III: ALTRES ÒRGANS ANTIFRAU.....	11
III.I Àmbit Europeu.....	11
III.I.I Oficina Europea de Lluita Antifrau	11
III.II Àmbit Estatal	13
III.II.I Intervenció General de l'Administració de l'Estat	13
III.II.II Servei Nacional de Coordinació Antifrau	14
III.III Àmbit Autonòmic (Catalunya)	15
III.III.I Intervenció General de l'Administració de la Generalitat de Catalunya	15
III.III.II Oficina Antifrau de Catalunya.....	16
CAPITOL IV: EXEMPLES PRÀCTICS DE LA FUNCIÓ FISCALITZADORA DEL TRIBUNAL DE COMPTES I ALTRES	17
IV.I Informes de fiscalització del Tribunal de Comptes	17
IV.I.I Informe de l'activitat del Fons Nacional d'Eficiència Energètica.....	17
IV.I.II Informe de fiscalització del compliment de la Llei 19/2013, de 9 de desembre, de Transparència, Accés a la Informació Pública i Bon Govern en les entitats locals	19
IV.II Fiscalització dels fons europeus.....	21
IV.II.I Fons <i>NextGeneration</i>	21
CAPÍTOL V: JURISPRUDÈNCIA, EXEMPLES PRÀCTICS DE LA FUNCIÓ JURISDICCIONAL DEL TRIBUNAL DE COMPTES	25

V.I Cas dels ERO	25
V.I.I Cas de l'Associació "Faja Pírica de Huelva".....	25
V.I.II Cas A Novo Comlink, S.L.....	26
V.I.III Cas "Muebles Promi".....	27
V.I.IV Altres casos.....	29
V.I.V Anàlisi jurídic de la responsabilitat comptable.....	30
V.II Cas del Palau de la Música	32
V.II.I Resum de la sentència, núm. 8 del 21 de desembre del 2020.....	32
V.II.II Anàlisi jurídic de la responsabilitat comptable.....	34
CONCLUSIONS	37
I. Conclusions extretes arran dels informes de fiscalització	37
II. Conclusions extretes del Fons <i>NextGenerartion</i> i els Plans adoptats en l'Estat	37
III. Conclusions extretes arran dels casos analitzats	38
IV. Conclusions finals	39
BIBLIOGRAFIA	40

INTRODUCCIÓ

El tema de la corrupció és un dels grans temes que sempre està present en la nostra societat, però realment no se li dona la importància que personalment considero que se li hauria de donar, ja que el fet de què hi hagi una malversació de fons públics és un fet que realment a la llarga afecta a tots els ciutadans de l'Estat espanyol i en definitiva, a l'economia espanyola. Per això, he volgut analitzar en aquest treball el tipus de control que hi ha del finançament i dels fons públics i els diferents òrgans que s'encarreguen de controlar-ho.

He decidit analitzar el Tribunal de Comptes i els seus òrgans externs, generalment, per dos motius:

Primer de tot, perquè considero que el Tribunal de Comptes i els seus òrgans externs compleixen una funció molt important per la nostra societat i concretament pel desenvolupament de l'economia espanyola, donat que controlen que no hi hagi una malversació de fons públics a través de les funcions, primer de tot, de fiscalització i, després, enjudicien als actors d'aquesta malversació a través de la funció jurisdiccional, que només la pot dur a terme el Tribunal de Comptes, per exigir responsabilitat comptable quan detecti alguna irregularitat rellevant.

I alhora, perquè al tractar-se d'uns òrgans dels quals n'he estat molt poc informada al llarg de la meva carrera universitària, personalment, m'agradaria saber-ne més de les seves funcions i dels òrgans que hi ha per poder controlar les activitats financeres de tots els organismes de les administracions públiques i a tots aquells que estan en contacte amb els fons públics, ja siguin persones físiques, com jurídiques.

Per una altra banda, vull analitzar els tipus de mesures que hi ha per evitar el frau i la corrupció en el finançament públic, ja siguin estatals com comunitàries per arribar a la conclusió de si realment eviten una gran quantitat de casos i si compleixen eficaçment la seva funció o no, analitzant altres òrgans que també es dediquen a prevenir el frau públic.

Finalment, considero procedent veure realment quin tipus de control es du a terme, analitzant exemples pràctics de l'exercici de les funcions del Tribunal de Comptes, per poder extreure com a conclusió si realment aquesta figura funciona adequadament.

CAPÍTOL I: TRIBUNAL DE COMPTES

I.I Presentació

El Tribunal de Comptes és un òrgan de control extern reconegut en la pròpia Constitució Espanyola en l'art. 136. Es tracta de l'òrgan suprem fiscalitzador dels comptes i de la gestió econòmica del sector públic, sens perjudici de la seva funció jurisdiccional encaminada a l'enjudiciament de la responsabilitat comptable en què incorren els que tenen al seu càrrec el maneig de fons públics. Alhora, també se li atribueix el control de la comptabilitat i de l'activitat econòmica-financera dels partits polítics, així com el de les aportacions que reben les fundacions i associacions vinculades a les formacions polítiques amb representació parlamentària.

Aquest Tribunal depèn directament de les Corts Generals, ja que el fonament de les seves funcions deriva de la delegació de les mateixes, en l'examen i comprovació del Compte General de l'Estat. No obstant, el Tribunal de Comptes gaudeix de plena independència en l'exercici de les seves funcions, reconeixent-se constitucionalment que els seus membres tindran la mateixa independència i inamovilitat i estaran sotmesos a les mateixes incompatibilitats que els Jutges¹.

I.II Fonts normatives

En primer lloc, el Tribunal de Comptes està regulat en la Constitució Espanyola, concretament en l'art. 136 exposat anteriorment. També, l'art. 153 d) CE estableix una de les funcions pròpies del Tribunal de Comptes que és el control econòmic i financer de l'activitat dels òrgans de les comunitats autònomes.

A conseqüència del mandat constitucional de l'art. 136.4 CE², es va promulgar la Llei Orgànica 2/1982, de 12 de maig del Tribunal de Comptes (en endavant, LOTdC). En ella, s'efectua una remissió pel seu desenvolupament a una llei posterior que va ser aprovada mitjançant la Llei 7/1988, de 5 d'abril, de Funcionament del Tribunal de Comptes (en endavant, LFTdC).

A part de la legislació exposada del Tribunal de Comptes, s'han promulgat altres disposicions que contenen previsions sobre la seva funció fiscalitzadora. En especial, destaca la regulació inclosa en la LO 8/2007, de 4 de juliol, sobre Finançament dels Partits Polítics, que dona al Tribunal de Comptes la funció de control de la fiscalització de l'activitat econòmica-financera i de la comptabilitat ordinària de les formacions polítiques. Una altra llei destacable és la LO 5/1985, de 19 de juny, del Règim Electoral General, que atribueix al Tribunal la competència per fiscalitzar

¹ Art. 136 de la Constitució Espanyola.

² Art. 136.4 CE: “Una llei orgànica regularà la composició, l'organització i les funcions del Tribunal de Comptes”.

la comptabilitat electoral dels partits polítics, excepte en les eleccions a les Assemblees Legislatives de les CCAA, ja que aquesta competència correspon al respectiu Òrgan de Control Extern autonòmic, en les Comunitats que disposin del mateix.

També, existeixen atribucions concretes al Tribunal de Comptes en altres disposicions, com en la Llei 22/2001, de 27 de desembre, reguladora dels Fons de Compensació Interterritorial.³

I.III Funcions

Les funcions pròpies del Tribunal de Comptes són la fiscalització externa, permanent i consumptiva de l'activitat econòmica-financera del sector públic i l'enjudiciament de la responsabilitat comptable en què incorrin els que tinguin al seu càrrec el maneig de caudals o efectes públics⁴.

Per una altra banda, la disposició addicional onzena de la LFTdC, agregada per l'art. 22.2 de la Llei 15/2014, de 16 de setembre, de racionalització del sector públic i altres mesures de reforma administrativa, li atribueix una funció consultiva limitada, d'acord amb la qual s'han de sotmetre a l'informe del Tribunal de Comptes els avantprojectes de llei i els projectes de disposicions reglamentàries que versin sobre el seu règim jurídic o sobre l'exercici de les seves funcions fiscalitzadora o jurisdiccional. Aquest informe resultant de l'exercici d'aquesta funció, es configura com a preceptiu no vinculant.

Per tant, la seva organització respon a les dues funcions assenyalades establint-se com a òrgans del Tribunal, entre d'altres, les Seccions de Fiscalització i les d'Enjudiciament que es troben estructurades en Departaments pel millor compliment dels seus objectius.

Al marge del Tribunal de Comptes, s'han constituït diversos Òrgans de Control Extern de les comunitats autònomes, sota diferents denominacions, que exerceixen una funció fiscalitzadora sobre les Administracions Autonòmiques i locals dels seus respectius àmbits territorials, sense excloure la competència del Tribunal per fiscalitzar la totalitat del sector públic espanyol. Però, en canvi, la funció d'enjudiciament comptable es tracta d'una jurisdicció exclusiva del Tribunal de Comptes.

I.III.I Funció fiscalitzadora

La **funció fiscalitzadora** s'exerceix en relació amb l'execució dels programes d'ingressos i despeses públiques i es refereix a sotmetre l'activitat econòmica-financera del sector públic als

³ Pàgina oficial del Tribunal de Comptes. Consultada per darrera vegada al febrer del 2022: [Portada - Tribunal de Cuentas \(tcu.es\)](http://Portada-Tribunal-de-Cuentas-(tcu.es))

⁴ Art. 2 de la Llei Orgànica 2/1982, de 12 de maig, del Tribunal de Comptes

principis de legalitat i de bona gestió financera. Així mateix, li correspon la fiscalització de les subvencions, crèdits, avals i altres ajudes del sector públic percebudes per persones físiques o jurídiques. A més, el Tribunal de Comptes fiscalitza l'activitat econòmica-financera de les formacions polítiques, respecte a la seva comptabilitat ordinària i a la dels processos electorals en què participen, així com les aportacions que reben les fundacions i associacions vinculades als partits polítics.

D'acord amb l'art. 27 de la LFTdC la funció fiscalitzadora té caràcter extern, permanent i consultiu, que sotmet a l'activitat econòmica-financera del sector públic als principis de legalitat, eficiència i economia en relació amb l'execució dels programes d'ingressos i despeses públics.

Per l'exercici d'aquesta funció, el Tribunal de Comptes pot recavar i utilitzar els resultats de qualsevol funció interventora o de control intern que s'hagi efectuat per entitats del sector públic o els resultats de la fiscalització externa dels corresponents òrgans de les comunitats autònomes.

El Tribunal podrà comissionar a experts que tinguin la titulació adequada per inspeccionar, revisar i comprovar la documentació, llibres, metàl·lic, valors, béns i existències de les entitats integrants del sector públic, per comprovar la realitat de les operacions reflectides en els seus comptes i emetre els informes corresponents⁵. Aquestes inspeccions, revisions i comprovacions referides s'acordaran pel Ple del Tribunal, que designarà l'expert o experts que hagin de realitzar-les, precisant els objectius de les activitats de què es tractin i els terminis per dur-les a terme i emetre els corresponents Informes.⁶

L'exercici de la funció fiscalitzadora es du a terme mitjançant l'examen i comprovació del Compte General de l'Estat i dels Comptes Generals i parcials de totes les entitats i organismes integrants del sector públic, i dels que han de rendir els perceptors o beneficiaris d'ajudes procedents del mateix sector, com subvencions, crèdits o avals. Aquesta funció també es du a terme a través de l'examen dels expedients referents als contractes subscrits per l'Administració de l'Estat i per les altres entitats del sector públic, amb l'examen de la situació i variacions del patrimoni de l'Estat i altres entitats del sector públic, i alhora, amb l'examen dels expedients sobre crèdits extraordinaris i suplementaris, com les incorporacions, ampliacions, transferències i altres modificacions dels pressupostos inicials. L'exercici d'aquesta funció es troba regulat en l'art. 31 de la LFTdC, tractant-se d'una disposició *numerus apertus*, on es deixa oberta la porta a qualsevol altra mecanisme adequat per dur a terme el compliment d'aquesta funció.

⁵ Art 7.4 de la Llei Orgànica 2/1982, de 12 de maig, del Tribunal de Comptes

⁶ Art. 27.4 de la Llei 7/1988, de 5 d'Abril, de Funcionament del Tribunal de Comptes

Els resultats de la fiscalització s'exposen mitjançant informes, memòries, mocions i notes que s'aproven pel Ple del Tribunal i s'eleven a les Corts Generals. També es poden elevar a les Assemblees Legislatives de les comunitats autònomes i als Plens de les Corporacions locals si aquests resultats els hi afecten.

I.III.II Funció jurisdiccional

La **funció jurisdiccional** consisteix en l'enjudiciament de la responsabilitat comptable dels qui tenen al seu càrrec el control dels fons públics, sempre que s'hagi produït un perjudici en els mateixos. En concret, la funció d'enjudiciament comptable s'exerceix respecte dels comptes que hagin de rendir els qui recaptin, intervinguin, administrin, custodiïn, manegin o utilitzin béns, caudals o efectes públics, en ordre a l'exigència de responsabilitat comptable en què hagin pogut incórrer⁷.

La jurisdicció comptable és necessària i improrrogable, exclusiva i plena, s'estén només, a efectes de l'exercici de la seva funció, al coneixement i decisió en les qüestions prejudicials i incidentals que constitueixin l'element previ necessari per a la declaració de responsabilitat comptable i estiguin amb ella relacionades directament. La decisió que pronunciï el Tribunal de Comptes no produirà efectes fora de l'àmbit de la jurisdicció comptable⁸.

No correspon a la jurisdicció comptable l'enjudiciament dels assumptes atribuïts a la competència del Tribunal Constitucional, tampoc les qüestions sotmeses a la jurisdicció contenciosa-administrativa, els fets constitutius de delictes o delictes lleu i tampoc les qüestions de caràcter civil, laboral o d'una altra naturalesa encomanades al coneixement dels òrgans del Poder Judicial⁹.

Aquesta funció d'enjudiciament és compatible amb l'exercici de la potestat disciplinària i amb l'actuació de la jurisdicció penal. Per tant, quan els fets siguin constitutius de delictes, la responsabilitat civil serà determinada per la jurisdicció comptable en l'àmbit de la seva competència i, si escau, la responsabilitat penal per la jurisdicció penal¹⁰.

El Tribunal de Comptes és únic en el seu ordre, i la seva jurisdicció s'estén a tot el territori nacional, sens perjudici de què les sentències de la Sala de Justícia del Tribunal siguin susceptibles d'impugnació a través del recurs de cassació i també mitjançant el recurs extraordinari de revisió davant la Sala del Contenciós Administratiu del Tribunal Suprem¹¹.

⁷ Art. 15 de la Llei Orgànica 2/1982, de 12 de maig, del Tribunal de Comptes

⁸ Art. 17 de la Llei Orgànica 2/1982, de 12 de maig, del Tribunal de Comptes.

⁹ Art. 16 de la Llei Orgànica 2/1982, de 12 de maig, del Tribunal de Comptes.

¹⁰ Art. 18 de la Llei Orgànica 2/1982, de 12 de maig, del Tribunal de Comptes.

¹¹ Art. 1 de la Llei Orgànica 2/1982, de 12 de maig, del Tribunal de Comptes.

Concepte de responsabilitat comptable

El concepte de responsabilitat comptable s'estableix en l'art. 38.1 de la LOTdC que textualment diu: *“el que por acción u omisión contraria a la Ley origine el menoscabo de los caudales o efectos públicos, quedará obligado a la indemnización de los daños y perjuicios causados”*. Però al tractar-se d'una definició tant extensa, per evitar la seva exagerada amplitud, la Sala d'Apel·lació del Tribunal de Comptes va estimar necessari corregir-la, a través de la seva jurisprudència, concretament, entre d'altres, en les sentències del 18 d'abril de 1986 i del 9 de setembre del 1987, va formular un concepte molt més restringit de responsabilitat comptable, exigint la concurrència dels següents requisits:

- a) Que es tracti d'una acció o omissió atribuïble a una persona que tingui al seu càrrec el maneig de caudals públics o efectes públics.
- b) Que la referida acció o omissió es desprengui dels comptes que ha de rendir els qui recaptin, intervinguin, administrin, custodiïn, manegin o utilitzin caudals o efectes públics.
- c) Que l'acció mencionada suposi una vulneració de la normativa pressupostària i comptable reguladora del Sector públic del qual es tracti.
- d) Que la repetida acció estigui marcada per una nota de subjectivitat, és a dir, que la seva conseqüència immediata sigui la producció d'un dany en els caudals o efectes públics per dol, culpa o negligència greus
- e) Que el dany produït sigui efectiu. Individualitzat amb relació a determinats caudals o efectes i avaluable econòmicament.
- f) Que existeixi una relació de causalitat entre l'acció o omissió de referència i el dany efectivament produït¹².

L'art. 49.1 de la LFTdC va recollir una definició de responsabilitat comptable fidel a la doctrina jurisprudencial mencionada, establint concretament que:

“1. La jurisdicción contable conocerá de las pretensiones de responsabilidad que, desprendiéndose de las cuentas que deben rendir todos cuantos tengan a su cargo el manejo de caudales o efectos públicos, se deduzcan contra los mismos cuando, con dolo, culpa o negligencia graves, originaren menoscabo en dichos caudales o efectos a consecuencia de acciones u omisiones contrarias a las Leyes reguladoras del régimen presupuestario y de contabilidad que resulte aplicable a las entidades del sector público o, en su caso, a las personas o Entidades receptoras de subvenciones, créditos, avales u otras ayudas procedentes de dicho sector”.

¹² CORTELL GINER, RP: *La responsabilidad contable y su enjuiciamiento: principios generales*. Revista Espanyola de Control Extern. Consultat per darrera vegada al maig del 2022: [01 Indice \(tcu.es\)](#)

CAPÍTOL II: ÒRGANS DE CONTROL EXTERN DE FISCALITZACIÓ

Els Òrgans de Control Extern de les Comunitats Autònomes tenen atribuït en el seu àmbit territorial el control extern dels comptes i de la gestió econòmica-financera de les institucions i entitats del Sector públic autonòmic i local, sent aquesta funció compatible amb el Tribunal de Comptes, per tant, coordinen la seva activitat mitjançant l'establiment de criteris i tècniques comunes de fiscalització per garantir la major eficàcia en els resultats i evitar la duplicitat en les actuacions fiscalitzadores. Per realitzar-ho, es mantenen periòdicament reunions de coordinació entre el Tribunal de Comptes i aquests Òrgans de Control Extern de les Comunitats Autònomes, a través de la Comissió de Coordinació¹³.

Així mateix, els òrgans de control extern han de remetre al Tribunal de Comptes, quan els tinguin aprovats o dins del termini legalment establert, els resultats individualitzats de l'examen, comprovació i censura dels comptes de totes les entitats del sector públic autonòmic, així com els Informes o Memòries anuals sobre els seus respectius Comptes Generals i els Informes o Memòries, Mocions o Notes en les quals es concretin l'anàlisi de la gestió econòmic-financera de les entitats que integren el sector públic autonòmic o de les subvencions, crèdits, avals o altres ajudes d'aquest sector percebudes per persones físiques o jurídiques¹⁴.

II.1 Òrgans que existeixen actualment a Espanya

Sindicatura de Comptes	Generalitat Valenciana
Audiència de Comptes	Canàries
Cambra de Comptes	Comunitat de Madrid
Sindicatura de Comptes	Illes Balears
Consell de Comptes	Castilla i Lleó
Sindicatura de Comptes	Principat d'Astúries
Cambra de Comptes	Andalusia
Sindicatura de Comptes	Catalunya
Cambra de Comptes	Aragó
Consell de Comptes	Galícia
Cambra de Comptes	Navarra
Tribunal Basc de Comptes Públics	País Basc

¹³ La Comissió de Coordinació està constituïda pel President del Tribunal de Comptes i pels Presidents dels diferents Òrgans de Control Extern de les Comunitats Autònomes.

¹⁴ Art. 29 de la Llei 7/1988, de 5 d'Abril, de Funcionament del Tribunal de Comptes.

II.II Òrgan de Control Extern de la Fiscalització de Catalunya

L'Òrgan de Control Extern de la Fiscalització de Catalunya és la Sindicatura de Comptes. Es tracta de l'òrgan fiscalitzador extern dels comptes, de la gestió econòmica i del control financer de la Generalitat, dels ens locals i de la resta del sector públic de Catalunya. Aquesta depèn orgànicament del Parlament, qui li delega les funcions que du a terme, amb plena autonomia organitzativa, funcional i pressupostària, d'acord amb les lleis¹⁵.

Les funcions¹⁶ de la Sindicatura de Comptes de Catalunya són:

Primer de tot, fiscalitzar els comptes de la totalitat dels ingressos i les despeses del Sector Públic de Catalunya per mitjà de l'elaboració d'informes per determinar la seva fiabilitat. Alhora, ha de vetllar perquè els comptes s'ajustin a la legalitat i l'eficàcia de les operacions corresponents.

S'encarrega d'examinar els Comptes Generals del Sector Públic que formen anualment les administracions que l'integren.

També, ha de controlar la legalitat, l'eficàcia, l'eficiència i l'economia de qualsevol activitat de contingut econòmic i financer realitzada pel sector públic, així com, avaluar el grau de compliment assolit pels ens subjectes a fiscalització respecte dels seus objectius pressupostaris utilitzant criteris d'eficiència, eficàcia, economia, qualitat, equitat, gènere, sostenibilitat o altres criteris que es considerin adequats, i fent recomanacions sobre les possibles innovacions i bones pràctiques per a millorar la gestió pública.

Respecte de les recomanacions aprovades pel Parlament derivades dels informes que emet, ha de fer un seguiment i donar compte del seu grau de compliment.

També, ha d'assessorar, emetre dictàmens i respondre a les consultes que, en matèria de comptabilitat pública i de gestió econòmica i financera del sector públic, li demani el Parlament.

S'encarrega de fiscalitzar la comptabilitat dels processos electorals circumscrits a Catalunya, i la comptabilitat i activitat econòmica i financera dels partits polítics, les federacions i les agrupacions d'electors que participen en aquests processos.

Per una altra banda, s'encarrega de fiscalitzar les associacions i les fundacions sotmeses al protectorat de la Generalitat i vinculades orgànicament a partits polítics amb representació al Parlament, i col·labora amb el departament competent en matèria de corporacions locals en el disseny d'actuacions formatives amb relació a la documentació que s'ha de lliurar a la Sindicatura de Comptes.

¹⁵ Art. 1 de la Llei 18/2012, de 07 de juny, de la Sindicatura de Comptes de Catalunya.

¹⁶ Art. 2 de la Llei 18/2012, de 07 de juny, de la Sindicatura de Comptes de Catalunya.

A part de les funcions mencionades, se li poden atribuir altres funcions que siguin delegades pel Tribunal de Comptes.

En l'exercici de la funció fiscalitzadora que té assignada, actua per mandat legal, a instància del Parlament o d'ofici, tenint plena llibertat per decidir la forma i els procediments per dur a terme les tasques que té encomanades. Aquesta funció es concreta en l'elaboració o la publicació d'informes, un cop aprovats pel Ple, i en la tramesa dels mateixos al Parlament¹⁷.

En últim lloc, respecte a la funció jurisdiccional, la Sindicatura pot actuar per delegació del Tribunal de Comptes, en la realització d'actuacions prèvies per l'exigència de responsabilitats comptables, instruint els procediments corresponents, amb la finalitat d'esbrinar l'existència d'incompliments que hagin incorregut els qui tenen al seu càrrec el maneig de caudals o efectes públics i que, per culpa o negligència greu i amb actuacions contràries a la normativa, provoquin un perjudici econòmic quantificable i cert a les Administracions Públiques¹⁸. Al finalitzar aquests procediments, la Sindicatura els trasllada al Tribunal de Comptes al ser l'únic òrgan competent per enjudiciar la responsabilitat comptable, donat que la Sindicatura exerceix les funcions jurisdiccionals per esbrinar els fets que poden ser constitutius de responsabilitat comptable, en els termes que es deriven de l'art. 80.3 de l'Estatut d'Autonomia de Catalunya¹⁹.

CAPÍTOL III: ALTRES ÒRGANS ANTIFRAU

III.I Àmbit Europeu

III.I.I Oficina Europea de Lluita Antifrau

La Convenció de Nacions Unides contra la Corrupció va establir el 2003 mesures i instruments preventius i correctius que mitiguen i castiguen la corrupció. A partir d'aquesta proposta s'ha anat configurant el cicle antifrau que tracta d'incloure, en el procés de control intern, eines que no només eviten en primera instància i sancionen finalment els casos de defraudació dels interessos públics, sinó que permeten també detectar els assumptes que hagin sobrepassat els controls preventius i que investiguen administrativament els mateixos abans del seu pas a l'esfera judicial²⁰.

¹⁷ Arts. 35 i 36 de la Llei 18/2012, de 07 de juny, de la Sindicatura de Comptes de Catalunya.

¹⁸ Seguint el que estableix l'art. 26.3 de la LOTdC: *“En las Comunidades Autónomas cuyos Estatutos hayan establecido órganos propios de fiscalización, el Tribunal podrá delegar en éstos la instrucción de los procedimientos jurisdiccionales para el enjuiciamiento de la responsabilidad contable en que incurran quienes tengan a su cargo el manejo de caudales o efectos públicos”*.

¹⁹ Art. 80.3 EAC: *“La Sindicatura de Comptes i el Tribunal de Comptes han d'establir les seves relacions de cooperació mitjançant conveni. En aquest conveni han d'establir-se els mecanismes de participació en els procediments jurisdiccionals sobre responsabilitat comptable”*.

²⁰ REDONDO LOPEZ, J.A; PUY FRAGA, P; FERNANDEZ AJENJO, J.A; ARIAS RODRÍGUEZ, A; SANTANA SUAREZ, M.J; MORÁN MEDEZ, E; GARCÍA GARRIDO, I; IGLESIAS REY, P; CAMPOS

La política antifrau de la UE en el 1999 va constituir l'Oficina Europea de Lluita Antifrau (en endavant, OLAF) com un organisme encarregat de les investigacions administratives vinculades a la protecció dels interessos financers comunitaris, però han sorgit nombrosos problemes respecte a les facultats que poden exercir per indagar en els fets investigats i les garanties procedimentals a les quals poden acollir-se les persones concernides.

La gestió dels fons comunitaris²¹ té un sistema de control intern de tres nivells: primer una verificació administrativa i controls sobre el terreny realitzada per les autoritats de gestió, el segon nivell realitzat per l'autoritat d'auditoria sobre el sistema de gestió i control del programa i, per últim, un tercer nivell realitzat per la Comissió Europea per comprovar l'establiment del funcionament dels sistemes de control. Si es detecten indicis de frau que no siguin possibles de resoldre mitjançant els nivells ordinaris de control, s'haurà de recórrer a òrgans especialitzats en investigacions administratives com l'OLAF.

Les competències de l'OLAF consisteixen a investigar els assumptes relacionats amb el frau, la corrupció i altres activitats il·legals que afecten als interessos financers de la UE i a les seves despeses, per exemple, les principals categories de despesa que du a terme com els Fons Estructurals i d'Inversions Europeus, els Fons Agrícoles i de Desenvolupament Rural, les despeses i l'ajuda exterior en alguns àmbits de la UE, com els diners procedents dels drets duaners o l'IVA. Alhora, l'OLAF pot dur a terme investigacions sobre les sospites de faltes greus del personal de la UE i dels membres de les seves institucions. Ja que tot i ser un òrgan que forma part de la Comissió Europea en el seu mandat d'investigació, actua amb plena independència²².

En termes generals el seu treball d'investigació implica avaluar la informació que els hi arriba per determinar si hi ha motius suficients per obrir una investigació administrativa antifrau, i si pertoca, cooperar amb les autoritats penals o administratives nacionals compartint coneixements sobre el frau amb els seus socis per prevenir les pèrdues i protegir la salut i la seguretat per així recomanar les mesures que han d'adoptar les autoritats nacionals o les de la UE.

Accions promogudes per l'OLAF el 2020

L'Informe²³ realitzat per l'OLAF basat en l'any 2020, al tractar-se de l'any en el qual va sorgir la pandèmia del COVID-19, el seu treball es va basar en el frau de les mascaretes, dels netejadors de mans i dels gels hidroalcohòlics que van aparèixer ràpidament en el mercat de la Unió Europea

ACUÑA, C & VALEIJE ÁLVAREZ, I: *El control externo y fomento de la integridad: Experiencias en la prevención de la corrupción* VILLAVERDE GÓMEZ, M.B (coord.), Thomson reuters Aranzadi, 2021.

²¹ Regulada pel Reglament (UE) núm. 1303/2013 del Parlament Europeu i del Consell, de 17 de desembre del 2013, relatiu a la gestió de fons europeus.

²²Pàgina 9 de l'Informe [The OLAF report 2020 \(europa.eu\)](https://ec.europa.eu/olaf/) on consten les seves competències. Consultada per darrera vegada al març del 2022.

²³ Consultat per darrera vegada al març del 2022: [The OLAF report 2020 \(europa.eu\)](https://ec.europa.eu/olaf/)

a l'inici de la pandèmia. L'OLAF va concloure 230 investigacions, emetent 375 recomanacions a les pertinents autoritats nacionals i de la UE. Arren de les investigacions mencionades, les recomanacions emeses per l'OLAF es van referir a la recuperació de quasi 294 milions d'euros per part de les autoritats competents en l'àmbit de la UE i dels Estats Membres.

Els investigadors de l'OLAF van detectar diverses tendències fraudulententes durant l'any 2020 en les que s'inclouen:

1. Els conflictes d'interessos entre els beneficiaris i els contractistes, en particular en l'àmbit de la contractació pública.
2. Factures falses o inflades i corrupció dirigida al finançament del desenvolupament agrícola i rural associades al blanqueig de diners.
3. Fraus en el finançament de la investigació.
4. Contraban de cigarrets i tabac.
5. Fraus contra el medi ambient i la biodiversitat.

III.II Àmbit Estatal

III.II.I Intervenció General de l'Administració de l'Estat

Des del 1874 la Intervenció General de l'Administració de l'Estat (en endavant, IGAE) ve desenvolupant dues funcions fonamentals pel desenvolupament de la Hisenda Pública: la gestió dels fons públics obtinguts a través del sistema tributari dels contribuents, el control governamental i la comptabilitat pública com a gestor i directiu. La IGAE és l'òrgan de control intern del sector públic estatal i el centre directiu i gestor de la comptabilitat pública.

Com a òrgan de control, s'encarrega de verificar que l'activitat econòmica-financera del sector públic estatal s'adequa als principis de legalitat, economia, eficiència i eficàcia, a través del control previ de legalitat del control financer permanent, de l'auditoria pública i del control financer de subvencions.

Com a centre gestor i directiu de la comptabilitat pública li pertoca proporcionar informació comptable fiable, completa, professional i independent sobre la gestió pública. En aquest sentit, té la responsabilitat d'elaborar els comptes econòmics del sector públic segons la metodologia del Sistema Europeu de Comptes Nacionals, on fa constar la determinació de la xifra fonamental en la vida econòmica de la nació i la xifra del dèficit públic, tant del total de les Administracions Públiques com de cada un dels seus subsectors²⁴.

²⁴Pàgina oficial del Govern d'Espanya, Ministeri d'Hisenda, IGAE. Consultada per darrera vegada al març del 2022: [IGAE: Intervención General de la Administración del Estado \(hacienda.gob.es\)](https://www.hacienda.gob.es)

En l'actualitat, cada una d'aquestes dues funcions són efectuades dins de la IGAE per unitats amb rang de Subdirecció General, fet que assegura la seva independència i professionalitat, a l'estar dirigides per funcionaris interventors de carrera en actiu, i no per alts càrrecs de nomenament discrecional. Consta de dues Subdireccions per a la fiscalització prèvia de la gestió pública: l'Oficina Nacional d'Auditoria que s'encarrega de coordinar i executar totes les actuacions de control posterior i d'auditoria pública, i l'Oficina Nacional de Comptabilitat, que s'encarrega del desenvolupament de tots els compromisos comptables que li corresponen.

A més, la IGAE disposa d'una Subdirecció d'Organització i mitjans, i del Servei Nacional de Coordinació Antifrau, que assumeix les funcions de relació amb l'OLAF de la Unió Europea²⁵.

III.II.II Servei Nacional de Coordinació Antifrau

El Servei Nacional de Coordinació Antifrau (en endavant, SNCA) és l'encarregat de coordinar les accions encaminades a protegir els interessos financers de la UE contra el frau i donar compliment a l'art. 325 del Tractat de Funcionament de la Unió Europea²⁶ i a l'art. 3.4 del Reglament (UE, Euratom) núm. 883/2013, del Parlament Europeu i del Consell²⁷ relatiu a les investigacions efectuades per l'OLAF. Les seves funcions les exerceix amb plena independència i ha de ser dotat amb els mitjans adequats per atendre als continguts i requeriments establerts per l'OLAF²⁸.

Dins del seu mandat general de coordinar les accions encaminades a protegir els interessos financers de la UE contra el frau, en la disposició addicional 25éna de la Llei 40/2015, d'1 d'octubre, del Règim Jurídic del Sector Públic, concretament en l'apartat 2, s'estableixen les seves funcions, les quals són:

Primer de tot, dirigir la creació i la posada en marxa de les estratègies nacionals i promoure els canvis legislatius i administratius necessaris per protegir els interessos financers de la UE. També identificar les possibles deficiències dels sistemes nacionals per a la gestió dels fons de la UE, establir els camins de coordinació i informació sobre les irregularitats i sospites de frau entre les

²⁵ Definició de la IGAE. Consultada per darrera vegada al març del 2022: [Intervención General de la Administración del Estado - Wikipedia, la enciclopedia libre](#)

²⁶ Art. 325.1 TFUE: "La Unión y los Estados miembros combatirán el fraude y toda actividad ilegal que afecte a los intereses financieros de la Unión mediante medidas adoptadas en virtud de lo dispuesto en el presente artículo, que deberán tener un efecto disuasorio y ser capaces de ofrecer una protección eficaz en los Estados miembros y en las instituciones, órganos y organismos de la Unión".

²⁷ Art. 3.4 Reglament, núm. 883/2013 del PE i del Consell: "A efectos del presente Reglamento, los Estados miembros designarán un servicio (en lo sucesivo denominado «el servicio de coordinación antifraude») que facilite la coordinación efectiva y el intercambio de información con la Oficina, incluyendo información de carácter operativo. Cuando corresponda, de conformidad con el Derecho nacional, el servicio de coordinación antifraude podrá considerarse la autoridad competente a efectos del presente Reglamento".

²⁸ Disp. addicional 25éna de la Llei 40/2015, d'1 d'octubre, del Règim Jurídic del Sector Públic

diferents institucions nacionals i l'OLAF, i per últim promoure la formació per a la prevenció i lluita contra el frau.

El SNCA està assistit per un Consell Assessor presidit per l'Interventor General de l'Administració de l'Estat i integrat per representants dels ministeris, organismes i altres institucions nacionals que tinguin competències en la gestió, control, prevenció i lluita contra el frau en relació amb els interessos financers de la UE.

En la seva pàgina oficial hi ha un apartat habilitat en el qual qualsevol persona física o jurídica pot accedir a un formulari per poder comunicar anònimament frauds o irregularitats que apreciï.

III.III Àmbit Autonòmic (Catalunya)

III.III.I Intervenció General de l'Administració de la Generalitat de Catalunya

La Intervenció General de l'Administració de la Generalitat de Catalunya (en endavant, IGAGC) és l'òrgan titular del control intern del pressupost, sens perjudici del control que exerceixen el Tribunal de Comptes i la Sindicatura de Comptes. Està adscrita al Departament d'Economia i Finances de la Generalitat de Catalunya i exerceix les seves funcions sota la dependència directa del conseller titular del Departament. Té plena autonomia en la seva actuació, respecte a les entitats i òrgans que fiscalitza.

La seva normativa es regula per una sèrie de Decrets des del 1978 fins al 2007 que defineixen les seves tres funcions: centre de control intern de l'administració de la Generalitat, de la compatibilitat pública atribuïda a la Generalitat i de control financer. També té la funció de consultoria sobre l'activitat econòmica-financera, en relació amb la contractació administrativa, i judicial a l'hora d'interposar recurs administratiu o altres recursos en nom de la Generalitat de Catalunya.

La IGAGC s'encarrega d'aprovar el pla anual de les actuacions de control que inclou les del control financer, control posterior, control de gestió en l'àmbit econòmic-financer i fiscalització prèvia per mostreig, havent de comunicar el resultat dels controls efectuats al conseller competent en matèria de finances i publicant-los en el Portal de Transparència de la Generalitat.

Els informes resultants d'aquests controls, han d'incloure recomanacions per resoldre les debilitats o deficiències que s'hagin detectat, i en el cas, proposar l'adopció de mesures correctores a adoptar per l'entitat²⁹.

²⁹ Art. 70 del Decret Legislatiu 3/2002, de 24 de desembre, pel que s'aprova el Text Refós de la Llei de finances públiques de Catalunya.

III.III.II Oficina Antifrau de Catalunya

L'Oficina Antifrau de Catalunya va ser creada per la Llei 14/2008, de 5 de novembre, i va començar la seva activitat l'últim trimestre del 2009, per donar compliment als mandats de la Convenció de Nacions Unides contra la Corrupció.

L'Oficina Antifrau de Catalunya és una institució dirigida a preservar la transparència i la integritat de les administracions i del personal al servei del sector públic a Catalunya, assessorant i fent recomanacions per adoptar mesures contra la corrupció, les pràctiques fraudulentas i les conductes que atemptin contra la transparència i la integritat en l'exercici de les funcions públiques, cooperant amb les autoritats competents i col·laborant en la formació d'aquest àmbit al personal al servei del sector públic, així com impulsant totes les mesures que siguin pertinents per obtenir la transparència en la gestió del sector públic. Aquesta institució té com a objectiu prioritari prevenir i investigar possibles casos d'ús o destinació fraudulents dels fons públics o qualsevol aprofitament il·lícit derivat de conductes que comportin conflicte d'interessos o l'ús en benefici particular d'informacions derivades de les funcions pròpies del personal al servei del sector públic³⁰.

La seva actuació es basa en vetllar perquè l'actuació dels poders públics i dels seus representants sigui coherent amb els valors d'integritat, honestat, transparència, legalitat, neutralitat, imparcialitat i objectivitat, a través de les seves funcions generals que a part de les ja mencionades, també s'encarregà d'estudiar, promoure i impulsar l'aplicació de bones pràctiques en relació amb la transparència en la gestió pública i amb la prevenció i lluita contra el frau en l'Administració Pública³¹.

L'activitat d'aquesta oficina consisteix en prevenir la corrupció i en investigar els casos de corrupció, amb l'ajuda de les Administracions Públiques, en les investigacions i inspeccions que duen a terme. Aquesta ajuda es tracta d'un deure de col·laboració que s'estén alhora als particulars, persones físiques o jurídiques i a les entitats incloses en l'àmbit d'actuació de l'Oficina Antifrau. Aquesta cooperació es du a terme mitjançant l'intercanvi d'informació i experiències.

La seva actuació la du a terme per pròpia iniciativa, és a dir, d'ofici, per denúncia o bé per una sol·licitud raonada d'una institució o autoritat pública. Després de comprovar la veracitat dels fets, l'Oficina pot dur a terme, entre d'altres, les següents actuacions d'investigació, que es regeixen pels criteris de celeritat, economia, simplicitat, eficàcia i màxima discreció:

³⁰ Art. 1.2 de la Llei 14/2008, de 5 de novembre, de la Oficina Antifrau de Catalunya.

³¹ Art. 3 de la Llei 14/2008, de 5 de novembre, de la Oficina Antifrau de Catalunya.

Primer de tot, pot fer visites d'inspecció sense avisar prèviament, a qualsevol oficina o centre adscrit al servei públic, amb la finalitat d'efectuar comprovacions *in situ* i examinar documents independentment del seu format.

També, pot dur a terme entrevistes personals a tots aquells que puguin proporcionar informació rellevant per a la investigació, o a aquelles persones que, en el desenvolupament de les actuacions en curs, puguin estar implicades de manera individual en els fets investigats.

I també pot accedir a qualsevol informació que estigui al poder dels òrgans, organismes públics o a les persones físiques o jurídiques, públiques o privades, afectades per l'actuació de la investigació.³²

CAPITOL IV: EXEMPLES PRÀCTICS DE LA FUNCIO FISCALITZADORA DEL TRIBUNAL DE COMPTES I ALTRES

IV.I Informes de fiscalització del Tribunal de Comptes

IV.I.I Informe de l'activitat del Fons Nacional d'Eficiència Energètica

Per iniciativa de les Corts Generals, el Tribunal de Comptes va realitzar un informe de fiscalització de l'activitat del Fons Nacional d'Eficiència Energètica (en endavant, FNEE) per analitzar les seves actuacions finançades amb l'objectiu d'aconseguir un estalvi energètic nacional i per avaluar la seva eficàcia. Els propòsits d'aquesta fiscalització han estat: verificar que s'ha complert la normativa aplicable a l'activitat del Fons, especialment en relació amb les convocatòries d'ajudes que són gestionades per l'Institut per a la Diversificació i Estalvi d'Energia; analitzar l'aplicació efectiva dels procediments de tramitació dels diferents programes d'ajuda convocats amb càrrec al Fons, i proporcionar una valoració de les operacions, sistemes i procediments de gestió del FNEE en lo referent a la seva racionalitat econòmica-financera, al seu sosteniment als principis de bona gestió i la seva adequació al compliment de la finalitat per la qual va ser creat. Per últim, també, ha analitzat l'observança de la normativa en matèria de transparència, accés a la informació pública i bon govern.

Les actuacions fiscalitzadores s'han basat en l'activitat desenvolupada des de la seva creació el 2014, havent-se analitzat totes les convocatòries d'ajudes efectuades, fins al 31 de desembre del 2019 i la seva situació a finals del 2020.

L'Informe³³ va ser aprovat pel Ple del Tribunal de Comptes en el qual es fan unes recomanacions per agilitzar el procés de les ajudes concedides pel FNEE i per incrementar l'eficàcia del

³² Art. 17 de la Llei 14/2008, de 5 de novembre, de la Oficina Antifrau de Catalunya.

³³ Informe núm. 1.446 del Tribunal de Comptes. Consultat per darrera vegada al març del 2022: [Fiscalización de la actividad del Fondo Nacional de Eficiencia Energética, ejercicio 2018](https://www.tcu.es/portal/contenidos/informe-1446-del-tribunal-de-comptes-fiscalizacion-de-la-actividad-del-fondo-nacional-de-eficiencia-energetica-ejercicio-2018)” (tcu.es)

finançament dels mecanismes i, alhora, augmentar l'eficiència energètica en diferents sectors, i obtenir així l'objectiu principal de les ajudes d'estalvi energètic nacional.

Aquestes recomanacions van constar en el fet que:

El Comitè de Seguiment i Control (en endavant, CSC) del FNEE hauria d'anticipar l'aprovació de les línies d'ajuda que es pretenguin finançar amb les aportacions dels subjectes obligats, de manera que la seva posada en marxa es produeixi amb caràcter previ al cobrament d'aquestes aportacions, celebrant per això totes les reunions que siguin necessàries.

L'Institut per la Diversificació i Estalvi d'Energia (en endavant, IDEE) hauria de comptar amb els medis suficients que li permetin agilitzar la posada en marxa de les convocatòries de les noves línies d'ajuda aprovades pel CSC, de manera que es redueixi el temps que transcorre entre la seva aprovació i la seva posada en marxa o convocatòria. Alhora, la IDEE hauria de comptar amb els mitjans suficients que li permetin reduir els terminis de tramitació de les sol·licituds d'ajuda, especialment en les fases de valoració de les sol·licituds i de verificació de les actuacions dutes a terme.

Per tant, el Tribunal de Comptes considera convenient que la Secretaria de l'Estat d'Energia promogui la posada en marxa del mecanisme d'acreditació de la consecució dels estalvis energètics equivalents per part dels subjectes obligats, previst en la Llei 18/2014, mitjançant la presentació de Certificats d'Estalvi Energètic negociables que acreditin la realització de les actuacions d'eficiència energètica. Donat que l'aplicació simultània d'aquest mecanisme conjuntament amb les actuacions que ve fent el FNEE, impulsaria la consecució de l'objectiu d'estalvi energètic comunicat a la Comissió Europea, a l'implicar en el seu compliment a les empreses obligades més enllà de l'ingrés de les aportacions econòmiques al Fons, tal com succeeix en l'actualitat³⁴.

La funcionalitat que es troba en aquest informe, a part d'analitzar el compliment de la normativa aplicable a l'activitat del Fons, l'aplicació efectiva dels procediments de tramitació dels diferents programes d'ajuda, i proporcionar una valoració de les operacions, sistemes i procediments de gestió del FNEE, ha servit per proposar recomanacions per millorar l'efectivitat i l'eficàcia de les ajudes agilitzant el seu procés.

³⁴ Pàg. 68 de l'Informe núm. 1.446 del Tribunal de Comptes. Consultat per darrera vegada al març del 2022: [Fiscalización de la actividad del Fondo Nacional de Eficiencia Energética, ejercicio 2018](https://www.tcu.es/portal/portal.do?method=detalleInforme&idInforme=1446)" ([tcu.es](https://www.tcu.es))

IV.I.II Informe de fiscalització del compliment de la Llei 19/2013, de 9 de desembre, de Transparència, Accés a la Informació Pública i Bon Govern en les entitats locals

A iniciativa del mateix Tribunal de Comptes, es va realitzar aquest Informe³⁵ amb l'objectiu de verificar el compliment de la Llei 19/2013, de 9 de desembre, de Transparència, Accés a la Informació Pública i Bon Govern (en endavant, LTAIBG) en les entitats locals, en lo referent a la normativa sobre publicitat activa, així com l'aplicació del règim sancionador en matèria de gestió econòmica-pressupostària prevista en el marc de la regulació sobre el bon govern.

En aquest informe s'han dut a terme verificacions sobre més de 2.000 entitats, tant principals com dependents, incloent-hi la totalitat dels ajuntaments de més de 50.000 habitants, diputacions, cabdills, consells insulars i àrees metropolitanes, així com una selecció de la resta d'entitats locals.

Respecte al compliment de bon govern, la fiscalització ha atès especialment a aquelles entitats que no havien rendit el compte general, al ser aquest incompliment una infracció molt greu tipificada en l'art. 28 k) de la LTAIBG³⁶.

Entre d'altres, les conclusions que recull l'Informe són:

La majoria de les entitats analitzades disposen de pàgines web, portals de transparència i seus electròniques pel compliment de les obligacions de publicitat activa les quals es compleixen per les entitats locals de major dimensió en relació amb els següents aspectes: informació institucional, organitzativa i de planificació; inventari de les activitats de tractament de les dades personals; informació de rellevància jurídica i informació econòmica, pressupostària i estadística.

A resultes de l'Informe, s'aprecia un incompliment del deure de publicitat activa, ja que entre d'altres, no totes les entitats publiquen la informació corresponent a la Comissió Especial de Comptes i, en el cas de municipis de gran població, ni la informació sobre Suggeriments i Reclamacions, relativa a la seva estructura organitzativa. Alhora, un gran nombre d'ajuntaments de població inferior a 1.000 habitants no publiquen la informació relativa al seu president i als seus Òrgans de Govern, o bé no està actualitzada després de les últimes eleccions. A més, respecte de la planificació anual i plurianual s'observa un escàs nombre d'entitats que publiquen els seus plans estratègics, incloses les subvencions, i tampoc publiquen els plans d'igualtat entre homes i dones. Tampoc es compleix l'obligació de publicitat activa de la informació de rellevància

³⁵ Informe núm. 1.418 del Tribunal de Comptes. Consultat per darrera vegada al març del 2022: [Fiscalización del cumplimiento de la Ley 19/2013, de 9 de diciembre, de transparencia, acceso a la información pública y buen gobierno en las entidades locales \(tcu.es\)](https://www.tcu.es/informacion-publica/1418-fiscalizacion-del-cumplimiento-de-la-ley-19-2013-de-9-de-diciembre-de-transparencia-acceso-a-la-informacion-publica-y-buen-gobierno-en-las-entidades-locales)

³⁶ Art. 28 k) de la LTAIBG: “Constituyen infracciones muy graves las siguientes conductas cuando sean culpables: k) El incumplimiento de las obligaciones de publicación o de suministro de información previstas en la normativa presupuestaria y económico-financiera, siempre que en este último caso se hubiera formulado requerimiento”.

jurídica, ja que aquesta informació és insuficient, i també hi ha escassetat en la publicitat dels convenis subscrits i dels encàrrecs a mitjans propis personificats i subvencions.

Per tant, per concloure l'informe el Tribunal de Comptes realitza diverses recomanacions per millorar aquesta situació d'incompliment de l'obligació de publicitat activa de les entitats del Sector Públic.

Primer de tot fa una recomanació dirigida als responsables de les Entitats Locals als qui els hi recomana la implantació de portals de transparència on figure tota la informació exigida per la normativa estatal i autonòmica en matèria de transparència, i la que sigui necessària per donar compliment als principis de transparència, havent de ser aquesta informació clara, estructurada i que es pugui entendre, actualitzada amb caràcter recurrent indicant la data de publicació de cada contingut. A més, els hi recomana la implantació de procediments interns per donar compliment a les obligacions de publicitat activa, a través dels mitjans personals i materials necessaris. També, els hi recomana amb caràcter general, que ampliïn la informació objecte de publicitat activa en relació amb els aspectes específics del règim d'organització i funcionament del Sector Públic Local, no previstos expressament en la LTAIBG, com els relatius a les relacions dels llocs de treball o a conceptes no retribuïts abonats als membres dels òrgans de govern de les entitats locals. I per últim, els hi recomana adoptar disposicions i procediments específics relatius a l'exigència de responsabilitats per eventuais infraccions en matèria de bon govern, així com regular-se en les entitats locals la figura de l'alt càrrec o assimilat, per poder aplicar efectivament el règim sancionador previst en la LTAIBG.

El Tribunal de Comptes, també es dirigeix a les diputacions provincials, comunitats autònomes i al Ministeri d'Assumptes Econòmics i Transformació Digital, recomanant que incrementin les seves actuacions dirigides a la prestació d'assistència a les Entitats Locals, especialment als municipis de població inferior a 5.000 habitants i a altres entitats de menor dimensió perquè puguin disposar de pàgina web, portals de transparència i seus electròniques, proporcionant el suport necessari perquè mantinguin actualitzat el contingut complet dels seus instruments.

Per acabar, el Tribunal de Comptes també fa una recomanació als Òrgans d'Intervenció Local expressant que en relació amb els fets manifestats anteriorment, en l'exercici de la seva funció de control intern de l'activitat econòmica-financera, haurien de fixar-se en l'apreciació d'aquells que siguin susceptibles de constituir infraccions de bon govern tipificades en la LTAIBG, comunicant-ho a l'òrgan competent, així com el seu trasllat eventual al Tribunal de Comptes per si procedís la incoació d'un procediment de responsabilitat comptable.

IV.II Fiscalització dels fons europeus

El Tribunal de Comptes i els Òrgans de Control Extern autonòmics també s'ocupen de la fiscalització dels fons europeus per garantir el bon ús dels recursos provinents de la Unió Europea i comprovar que realment la seva utilització es destina a les finalitats per les quals es va concedir i, també, les gestionen per garantir la transparència de la utilització d'aquests fons i per evitar que hi hagi malversació d'aquests fons.

IV.II.I Fons *NextGeneration*

Els fons europeus *NextGeneration*³⁷ corresponents a les Comunitats autònomes seran fiscalitzats pel Tribunal de Comptes i pels Òrgans de Control Extern autonòmics. L'onze de febrer del 2022 van arribar a un acord en el qual es va establir que es centraran en examinar i controlar les mesures que s'adoptin per dur a terme la gestió d'aquests fons europeus, analitzant si les comunitats i ciutats autònomes posen en marxa les mesures per tramitar de forma àgil, transparent i eficaç els fons que hauran d'executar.

El fons *NextGeneration* és un instrument temporal de recuperació dotat amb més de 800.000 milions d'euros per contribuir en reparar els danys econòmics i socials immediats causats per la pandèmia del COVID-19. L'element central d'aquest fons és el Mecanisme de Recuperació i Resiliència, amb 723.800 milions d'euros en préstecs i subvencions disponibles per recolzar les reformes i inversions fetes pels països de la UE. El seu objectiu és mitigar l'impacte econòmic i social del COVID-19 i fer que les economies i societats europees siguin més sostenibles i resilients i estiguin millor preparades pels reptes i les oportunitats de les transicions ecològiques i digitals³⁸.

Estatlament, ja s'ha publicat el Pla de Mesures Antifrau en l'àmbit del Pla de Recuperació, Transformació i Resiliència amb la meta de donar compliment a les exigències comunitàries en matèria de prevenció, detecció i correcció del frau, la corrupció i el conflicte d'interessos.

En el cas de Catalunya, també s'ha publicat el Pla de Recuperació i Resiliència per poder accedir a aquests fons en el marc del Mecanisme de Recuperació i Resiliència.

El 14 de febrer del 2022 el Tribunal de Comptes i els Òrgans de Control Extern han acordat en la Comissió de Coordinació en l'àmbit autonòmic que es coordinaran en la fiscalització dels fons *NextGeneration*, la qual se centrarà en l'examen de les mesures adoptades per les comunitats autònomes per afrontar amb èxit la gestió dels fons europeus. El que faran, és analitzar si s'han

³⁷ Web oficial de la UE: [Plan de recuperación para Europa | Comisión Europea](#)

³⁸ Web oficial de la UE. Consultada per darrera vegada l'abril del 2022: [Plan de recuperación para Europa | Comisión Europea](#)

posat en marxa les mesures normatives de planificació i de gestió de recursos necessaris per tramitar de forma àgil, transparent i eficaç els fons, de tal manera que els mateixos puguin materialitzar-se en actuacions i projectes transformadors de l'economia³⁹.

Pla de Mesures Antifrau Estatal

El 21 de desembre del 2021 el Ministeri de Política Territorial (en endavant, MPT) ha publicat el Pla de Mesures Antifrau ⁴⁰ en l'àmbit del Pla de Recuperació, Transformació i Resiliència (en endavant, PRTR) amb l'objectiu de donar compliment a les exigències comunitàries en matèria de prevenció, detecció i correcció del frau, de corrupció i conflicte d'interessos. El seu contingut està basat en el document d'Orientacions pel Reforçament dels mecanismes per la prevenció, detecció i correcció del frau, la corrupció i els conflictes d'interessos, referits en l'art. 6 de l'Ordre HFP/1030/2021, de 29 de setembre⁴¹, per la qual es configura el sistema de gestió del PRTR. El Pla estatal ha estat elaborat per la Direcció General del Pla i del Mecanisme de Recuperació i Resiliència del Ministeri d'Hisenda i Funció Pública.

A través del Pla es reforça dins de l'àmbit competencial de la MPT, la cultura antifrau i anticorrupció, així com l'adequada gestió dels conflictes d'interessos en el desenvolupament de l'execució d'aquests fons.

Així mateix, la Subsecretària del departament ha firmat una Declaració Institucional contra el Fraude on manifesta el seu compromís amb els més alts estàndards en el compliment de les normes jurídiques, ètiques i morals i la seva adhesió als principis d'integritat, objectivitat i honestetat, de manera que la seva activitat desplegada en l'execució dels fons europeus derivats del PRTR sigui percebuda per tots els agents que es relacionen amb ella com oposada al frau, a la corrupció, en qualsevol de les seves formes, i al conflicte d'interessos.

Dins del Pla de Mesures Antifrau s'adopta el concepte de frau de l'art. 3 de la Directiva (UE) 2017/1371, sobre la lluita contra el frau que afecta als interessos financers de la UE. El MPT en l'execució de les actuacions del PRTR haurà d'aplicar mesures proporcionades i estructurades contra el frau, al voltant de quatre elements clau del cicle antifrau: prevenció, detecció, correcció i persecució. Per tant, el Pla conté totes les mesures que es duran a terme en l'àmbit estatal per

³⁹ Pàgina oficial del Tribunal de Comptes, secció de notícies. Consultat per darrera vegada l'abril del 2022: [El Tribunal de Cuentas y los OCEX de las Comunidades Autónomas fiscalizarán de forma conjunta los fondos europeos Next Generation - Tribunal de Cuentas \(tcu.es\)](https://www.tcu.es/)

⁴⁰ Pla de Mesures Antifrau del Ministeri de Política Territorial. Consultat per darrera vegada l'abril del 2022: [PLAN DE MEDIDAS ANTIFRAUDE \(administracionespublicas.gob.es\)](https://www.administracionespublicas.gob.es/)

⁴¹ Art. 6.1 "(...) toda entidad, decisora o ejecutora, que participe en la ejecución de las medidas del PRTR deberá disponer de un «Plan de medidas antifraude» que le permita garantizar y declarar que, en su respectivo ámbito de actuación, los fondos correspondientes se han utilizado de conformidad con las normas aplicables, en particular, en lo que se refiere a la prevención, detección y corrección del fraude, la corrupción y los conflictos de intereses".

comprovar la bona gestió dels Fons *NextGeneration* i prevenir, detectar, corregir i perseguir el frau i la corrupció, i alhora, les mesures per prevenir i corregir el conflicte d'interessos.

En l'art.6.4 de l'Ordre HFP/1030/2021, de 29 de setembre, es configura com una de les actuacions obligatòries pels òrgans gestors, l'avaluació del risc de frau, que es tracta d'una eina que intenta conèixer el potencial risc de frau en els processos clau de l'execució del PRTR. Alhora, consten tots els mecanismes estatals per comprovar la bona gestió i prevenir, detectar, corregir i perseguir el frau i la corrupció, i alhora, els mecanismes per prevenir i corregir el conflicte d'interessos.

Els mecanismes que estableix el Pla, breument consisteixen en:

Primer de tot, per prevenir el risc de frau, segons el que s'estableix en el Pla, es fomentaran els valors d'integritat, objectivitat, rendició de comptes i honestedat entre els empleats del MPT, incloent-hi plans de formació, cursos o seminaris centrats en la seva formació i consciència en una cultura antifrau.

Per detectar el frau el MPT reforçarà les capacitats dins dels òrgans gestors per efectuar comprovacions relatives a l'execució dels fons, això implica fer treballs de comprovació tant pels beneficiaris de les subvencions com pels contractistes adjudicataris, i en el seu cas, subcontractistes dels diferents contractes o altres negocis jurídics que es subscriuguin tant pel MPT, per les entitats beneficiàries d'aquest fons. També, el MPT inclourà en la pàgina Web informativa de les subvencions PRTR les vies legals disponibles pels ciutadans per poder comunicar sospites de frau en la gestió dels fons corresponents i alhora, dissenyarà indicadors de frau (banderes vermelles) que seran coneguts pel personal en posició de detectar-los.

Per la correcció del frau, primer de tot la unitat gestora procedirà a avaluar la incidència del frau i la seva qualificació com a sistemàtic o puntual. Després es retiraran els projectes o part dels projectes afectats pel frau i finançats pels fons repartits pel MPT. Una vegada es concretin les banderes vermelles, referides en l'apartat de detecció, es desenvoluparan mesures correctives més adequades per aquells casos en els quals efectivament es demostrï que existeix un frau.

I per últim, per a la persecució del frau, una vegada es constati la seva existència o l'existència d'una conducta corrupta, l'òrgan gestor procedirà:

Primerament, a comunicar els fets i les mesures adoptades a l'entitat decisora qui comunicarà l'assumpte a l'Autoritat Responsable, la Secretaria General dels Fons Europeus, la qual podrà sol·licitar la informació addicional que consideri oportuna de cara al seu seguiment i comunicació a l'Autoritat de control (IGAE). Per a després, denunciar, si pertoca, els fets punibles als SNCA per a la seva valoració i eventual comunicació a l'OLAF.

Respecte als treballadors públics del MPT, s'iniciarà un procediment d'informació reservada per depurar responsabilitats o incoar un expedient disciplinari.

I per últim, procedirà a denunciar els fets davant de la fiscalia i els tribunals competents en els casos que pertoqui.

Finalment, en el Pla es preveu un mecanisme de revisió del mateix, en el qual les unitats del Ministeri implicades en la gestió del fons derivats del PRTR celebraran reunions amb la periodicitat necessària als efectes de què les previsions contingudes en el Pla es vagin ajustant a les realitats de la gestió ordinària, així com a les eventuais orientacions de les autoritats europees.

Posteriorment, el 22 de febrer del 2022 s'ha publicat el Pla de Mesures Antifrau del Ministeri d'Assumptes Econòmics i Transformació Digital, amb el mateix objectiu que el del Pla exposat anteriorment, de donar compliment a les exigències comunitàries en matèria de prevenció, detecció i correcció del frau i la corrupció, i els mecanismes per a la prevenció i correcció del conflicte d'interessos, i amb les mateixes mesures expressades.

Pla de mesures antifrau en l'execució d'actuacions finançades pels fons de Mecanisme de Recuperació i Resiliència a la Generalitat de Catalunya

El Pla de mesures antifrau en l'execució d'actuacions finançades pels fons de Mecanisme de Recuperació i Resiliència a la Generalitat de Catalunya ⁴²s'ha elaborat d'acord amb l'art. 22 del Reglament (UE) 2021/241 del Parlament Europeu i del Consell⁴³, pel qual s'estableix el Mecanisme de Recuperació i Resiliència, de 12 de febrer del 2021, que obliga als Estats Membres a protegir els interessos de la UE i a prendre les mesures oportunes per prevenir, detectar i corregir el frau, la corrupció i els conflictes d'interessos, i d'acord amb l'art. 6 de l'Ordre HFP/1030/2021, de 29 de setembre, que exigeix la redacció d'un Pla de Mesures antifrau a cada organisme executor del Fons del Mecanisme, Recuperació i Resiliència.

Per tant, el Pla té un doble objectiu, per una part garantir el bon ús dels recursos provinents de la Unió Europea i per l'altre, assegurar que la utilització d'aquest fons s'ajusta a les finalitats per les quals han estat assignats.

En consonància amb el Pla estatal, el de Catalunya també contempla mecanismes de prevenció, de detecció, de correcció i de persecució del frau, els quals s'identifiquen en molts aspectes amb els exposats anteriorment en el Pla estatal. Igual que la Subsecretària del MPT, la Generalitat de

⁴²Pla de Mesures Antifrau, Catalunya. Consultat per darrera vegada l'abril del 2022: [Pla de mesures antifrau en l'execució d'actuacions finançades pels fons del Mecanisme de Recuperació i Resiliència a la Generalitat de Catalunya \(gencat.cat\)](#)

⁴³ Art. 22. 1. "(...) A tal efecto, los Estados miembros establecerán un sistema de control interno eficaz y eficiente y recuperarán los importes abonados erróneamente o utilizados de modo incorrecto. Los Estados miembros podrán recurrir a sus sistemas nacionales habituales de gestión presupuestaria".

Catalunya, com a entitat executora dels fons del Mecanisme de Recuperació i Resiliència a Catalunya, proclama una política de tolerància zero amb el frau i la corrupció i es compromet a mantenir els estàndards més elevats de qualitat jurídica, ètica i moral, a adoptar els principis d'integritat, imparcialitat i honestedat, i a adoptar les mesures idònies contra el frau i la corrupció.

CAPÍTOL V: JURISPRUDÈNCIA, EXEMPLES PRÀCTICS DE LA FUNCIÓ JURISDICCIONAL DEL TRIBUNAL DE COMPTES

V.I Cas dels ERO

El Tribunal de Comptes va detectar unes irregularitats en el sindicat de la Unió General de Treballadors (en endavant, UGT) d'Andalusia. En total va fer responsable a la UGT del desviament de 9'7 milions d'euros derivats de la gestió dels Expedients de Recerca d'Ocupació (en endavant, ERO). I com a conseqüència, es varen embargar 49 seus i locals del sindicat UGT i se'ls hi van reclamar 9'7 milions d'euros per responsabilitat comptable en les irregularitats detectades en el cas dels ERO. Aquesta reclamació es va originar en l'informe elaborat per la Cambra de Comptes d'Andalusia a causa de la petició del Parlament autonòmic, per quantificar el multimilionari frau deixat per més d'una dècada per la Conselleria d'Ocupació de la Junta d'Andalusia durant l'etapa del PSOE.⁴⁴

El cas dels ERO penalment s'ha dut a terme per l'Audiència Provincial de Sevilla, encara que la sentència no es ferma, actualment s'han condemnat als expresidents de la Junta d'Andalusia, concretament a José Antonio Griñán, a 6 anys de presó i a Manuel Chaves a 9 anys d'inhabilitació per prevaricació, també, s'ha condemnat a l'exdirector general de Treball, Javier Guerrero, a 7 anys de presó per participar en el disseny i execució del sistema fraudulent. A part dels mencionats, hi ha altres condemnes, en total 10 penes de presó, 19 inhabilitacions i dos absolts, en les quals 19 dels condemnats són responsables de la Junta d'Andalusia.

Els fets que van portar al Tribunal de Comptes a exigir la responsabilitat comptable mencionada provenen dels casos següents:

V.II Cas de l'Associació "Faja Pírica de Huelva"

Aquest cas es va resoldre en la sentència número 9 del Tribunal de Comptes, del 13 de setembre del 2018, en la qual es van personar com a demandants la Junta d'Andalusia i el Ministeri Fiscal, adherit com a demandant posteriorment, i com a demandats el senyor JMC, l'Associació "*Faja Pírica de Huelva*", el senyor JGM i UNITER, S.L.

⁴⁴RUIZ COLL, M.A, Diari El Español. Consultat per darrera vegada l'abril del 2022: [Siete casos de corrupción en UGT llevan al Tribunal de Cuentas a embargarle medio centenar de sedes \(elespanol.com\)](https://elespanol.com/siete-casos-de-corrupcion-en-ugt-llevar-al-tribunal-de-cuentas-a-embargarle-medio-centenar-de-sedes)

Els fets originaris d'aquesta resolució van sorgir el 12 de desembre del 2009 quan el Director General de Treball de la Conselleria d'Ocupació de la Junta d'Andalusia, el senyor JMC va concedir una ajuda sociolaboral excepcional de 544.408'52 euros a l'Associació "*Faja Pirítica de Huelva*" constituïda per antics treballadors de la mineria, per afavorir la seva reinserció laboral. Però al concedir aquesta ajuda no es van acreditar en els seus expedients de concessió, la seva finalitat pública ni les raons d'interès social o econòmic, exigides per l'art. 15.2 del Decret 254/2001, de 20 de novembre, pel qual s'aprova el Reglament pel qual es regulen els procediments per a la convenció de subvencions i ajudes públiques per l'Administració de la Junta d'Andalusia i els seus Organismes Autònoms i el seu règim jurídic⁴⁵. Incomplint alhora els requisits que s'exigeixen en l'art. 13 de la Llei 30/1992 i els dels arts. 101 i 102 de la Llei 9/200798 per la Concessió de Subvencions i Ajudes del Programa Pressupostari, actualment derogats, però era la normativa aplicable en aquell moment i l'actual no té efectes retroactius.

El Tribunal de Comptes va considerar que en l'expedient hi van haver moltes irregularitats, donat que no es va realitzar cap sol·licitud de l'ajuda, ni cap memòria justificativa de la finalitat pública ni de l'interès socioeconòmic d'aquesta, a més, tampoc es va fiscalitzar aquesta despesa de 408.000 euros, ni es va analitzar la situació real del sector i encara menys es va justificar el perquè d'aquesta ajuda a través d'una empresa que actuava com a comissionista. És a dir, que el pagament d'aquesta ajuda no pot tenir cap mena de cobertura legal, a l'haver-se dut a terme sense complir els requisits ni seguir els procediments establerts en la legislació reguladora de les subvencions i ajudes públiques.

El Tribunal de Comptes va estimar parcialment la demanda desestimant les pretensions formulades contra l'Associació "*Faja Pírica de Huelva*" i estimant en tota la seva integritat, les pretensions plantejades contra el senyor JMC, UNITER S.L i el senyor JGM.

En conseqüència, va condemnar al pagament de 408.304'89 euros més interessos al senyor JMC com a responsable comptable directa pel dany causat en els fons públics, i com a responsables subsidiaris a UNITER, S.L i al senyor JGM.

V.I.II Cas A Novo Comlink, S.L

Concretament, la sentència que recull els fets que s'exposaran a continuació i que va dictar el Tribunal de Comptes és la número 17, del 19 de juliol del 2019. En aquesta sentència van

⁴⁵ Art. 15.2 del Decret 254/2001: "*En los expedientes de concesión se acreditará la finalidad pública o las razones de interés social o económico, así como la inexistencia de bases reguladoras específicas a la que pueda acogerse*".

intervenir com a demandants: la Junta d'Andalusia i el Ministeri Fiscal, adherit com a demandant posteriorment, i com a demandats el senyor FJGB i la mercantil A Novo Comlink, S.L.

La firma tecnològica A Novo Comlink SL, amb seu a Màlaga, va demanar el 09 de maig del 2005 un ERO per causes econòmiques, productives i organitzatives, amb la finalitat d'acomiar a 190 treballadors.

Després d'un procés de negociació entre l'empresa i la representació dels treballadors, es va firmar un Acord sobre les Bases i Compromisos del Pla de Viabilitat de A Novo Comlink, S.L.

A través de la mediació de la UGT i la Confederació Sindical de Comissions Obreres (en endavant, CCOO), la Junta va firmar un acord pel qual es comprometien a desemborsar a l'empresa 4'1 milions d'euros en diverses anualitats i, a canvi, la companyia es comprometia a vendre actius per saldar els seus deutes, per convertir en indefinits als 94 contractes temporals que tenia i per crear uns altres 88 contractes nous. La Junta en total va abonar entre juliol i setembre del 2006 els tres primers terminis d'aquesta ajuda per un import total de 3'8 milions suposadament per pagar el pla de jubilació de 194 treballadors.

El Tribunal de Comptes va senyalar que no hi havia ni un document que acredités la finalitat per la qual es va concedir aquesta ajuda, i per això va considerar que es tractava d'una ajuda *“concedida y pagada de manera injustificada, de espaldas a la normativa vigente y prescindiendo de manera absoluta de los procedimientos legalmente establecidos”*. Incomplint així els requisits que s'exigeixen en l'art. 13 de la Llei 30/1992 i els dels arts. 101 i 102 de la Llei 9/200798, del Conseller d'Ocupació a favor del Director General de Treball i de la Seguretat Social, per a la Concessió de Subvencions i Ajudes del Programa Pressupostari, vigents en aquell moment, per la qual cosa els pagaments efectuats A Novo Comlink, S.L no tenen ninguna de cobertura legal, donat que no deriven de cap procediment administratiu i, per tant, no poden trobar empara en cap precepte legal.

En conseqüència, el Tribunal de Comptes va estimar la demanda declarant l'import del dany causat en els fons públics de la Junta d'Andalusia es constava de 3.800.000 euros, declarant com a responsables directes solidaris d'aquest dany el senyor FJGB i la mercantil A Novo Comlink,S.L.

V.I.III Cas “Muebles Promi”

Aquest cas va ser resolt per la sentència núm. 9 del Tribunal de Comptes, del 8 d'abril del 2019, en la qual es van personar com a demandants la Junta d'Andalusia i el Ministeri fiscal, i com a demandats el senyor FJGB, “Muebles Don Formón S.L” i el senyor RRF.

La Junta va concedir 2'5 milions d'euros per finançar els ERO de la companyia "Muebles de Madera Promi, S.L", però un membre destacat de la UGT es va beneficiar d'aquesta subvenció, encara que ja havia abandonat l'empresa uns quants anys enredera, per muntar el seu propi negoci de mobles, "Don Formón S.L", conjuntament amb un soci.

Llavors, el Director General d'Ocupació de la Junta, FJGB, va remetre un correu el 24 de maig del 2006 donant instruccions perquè es concedís una ajuda directa a aquest sindicalista de la UGT. I a través d'una societat intermediària el seu departament va efectuar dos pagaments de 60.000 i 34.000 euros a la nova companyia del sindicalista de la UGT, "Muebles Don Formón S.L".

En la sentència, els demandants van sol·licitar la declaració de l'existència d'un dany en els fons públics de la Junta d'Andalusia per un import de 96.400 euros del qual serien responsables comptables directes i solidaris el senyor FJGB i "Muebles Don Formón S.L", i com a responsable comptable subsidiari el senyor RRF.

Els fets ens els que es basa la demanda de la Junta d'Andalusia són la concessió d'una ajuda de 96.400 euros a l'empresa "Muebles Don Formón S.L", la qual es va concedir pel senyor FJGB que ocupava el càrrec de Director General de Treball i Seguretat Social des del moment inicial del període sotmès a fiscalització fins al 29 d'abril del 2008. A més, la Junta demana la declaració com a responsable comptable al senyor RRF de la quantitat mencionada, ja que com a soci i administrador de "Muebles Don Formón", va acceptar l'ajuda sabent que no hi havia cap causa justificant de la mateixa i enriquir-se il·lícitament.

Els fets van ser investigats en les actuacions prèvies 116/2013 del Tribunal de Comptes, les quals es van basar en l'informe de fiscalització de la Cambra de Comptes d'Andalusia el 18 d'octubre del 2012, sobre les ajudes sociolaborals a treballadors afectats pels expedients de regulació d'ocupació i empreses en crisi atorgades per l'Administració de la Junta d'Andalusia.

En l'informe de fiscalització es posa de manifest amb caràcter general, greus irregularitats en la seva concessió, de les quals destaco que:

Primer de tot, fins que no es va publicar l'Ordre de 3 de març del 2010, no consta l'acte administratiu previ i necessari de delegació de competències, amb els requisits que exigien en aquell moment l'art. 13 de la Llei 30/1992 i el 101 i 102 de la Llei 9/200798, del Conseller d'Ocupació a favor del Director General de Treball i Seguretat Social, per a la concessió de les subvencions i ajudes del programa pressupostari. Així mateix, no es va acreditar en els expedients de concessió de les ajudes a empreses, les raons d'interès social o econòmic, exigides per l'art. 15.2 del Decret 254/2001. I es va realitzar un ús inadequat de la cura de les transferències de finançament i del procediment d'execució pressupostaria per tramitar les ajudes concedides per

la Conselleria de Treball, fet que ha portat entre altres conseqüències a la absència de la preceptiva fiscalització prèvia, adequada a la naturalesa de la despesa subvencional.

Segons l'art. 42.1 de la LOTdC, en aquests casos la responsabilitat comptable arriba amb caràcter general als gestors dels fons públics que hagin ordenat o realitzat els pagaments, o hagin fet qualsevol altra actuació que suposi executar, forçar o induir a executar, o cooperar en la comissió dels fets o inclús participar amb posterioritat per ocultar els fets o impedir la seva persecució. Al tractar-se de pagaments efectuats en concepte de subvencions o ajudes públiques, tenen la condició de gestors de fons públics, amb el deure de rendir comptes, no només les autoritats, els funcionaris o els treballadors públics que les concedeixen, les paguen o intervenen de manera rellevant en la concessió o pagament de la mateixa, sinó també els perceptors dels fons públics, en els termes que resulten dels arts 177.1.e) i 34.3 i 49.1 de la LFTdC.

El Tribunal de Comptes en base amb tot lo exposat, va estimar la demanda declarant com l'import en que es xifra el dany en els fons públics de la Junta d'Andalusia de 96.400 euros, declarant com a responsables directes i solidaris del dany causat a la Societat "Muebles Don Formón S.L" i al senyor FJGB, condemnant-los al reintegrament de la quantitat mencionada més interessos, i al senyor RRF se'l declara responsable comptable subsidiari de la mateixa quantitat, imposant als tres el pagament de les costes.

V.I.IV Altres casos

A part dels casos mencionats, hi ha cinc casos més en la trama dels ERO, la suma dels quals ha provocat que s'exigeixi a la UGT la quantitat mencionada de 9'7 milions d'euros a causa del seu desviament derivat de la gestió dels ERO, fet que alhora ha provocat l'embargament de 49 seus i locals del sindicat UGT.

Primer de tot, hi ha el cas de "Primayor Alimentación Andalucía" en el qual la Junta d'Andalusia va concedir una ajuda de quasi 10'5 milions d'euros pels treballadors afectats pels ERO de la companyia "*Primayor Alimentación Andalucía*". En aquest cas, la Unitat Central Operativa de la Guardia Civil va considerar provat que el senyor Juan Lanzas es va emborsar una comissió de 88.892 euros per gestionar aquest ERO, en el que va col·locar com a beneficiaris a particulars que mai havien treballat en Primayor. L'empresa es trobava en concurs voluntari de creditors des del 2007 i ja s'havien aprovat dos ERO per alleugerar la seva plantilla.

Un altre cas és el de "Graficromo", una companyia d'arts gràfiques que es va veure premiada amb 900.000 euros per part de la Junta d'Andalusia per fer front a la seva liquidació. La UGT i CCOO van lluitar perquè una desena de treballadors, dels 23 afectats per l'ERO, poguessin tindre accés

a les subvencions. Aquests empleats es van agrupar en l'Associació de Prejubilats de Graficromo, que va rebre un total de 634.526 euros en concepte d'ajudes sociolaborals.

També, el Tribunal de Comptes reclama altres sumes per irregularitats en els ERO concretament, a "Deoleo", una empresa oliera que va adquirir 199.000 euros havent-hi irregularitats en la tramitació de l'ERO reclamat, a "Hitemassa" una empresa de teles radicada a Màlaga que es va apropiari de 658.000 euros i a la "Manufactura Española del Corcho S.A" en què també es van registrar irregularitats en la gestió dels ERO i concretament l'apropiació de 228.000 euros no va quedar justificada⁴⁶.

V.I.V Anàlisi jurídic de la responsabilitat comptable

Tot i que en la trama dels ERO, hagin estat vinculades diverses empreses, ha estat administrada i realitzada per les mateixes persones les quals eren membres de la UGT i de la Junta d'Andalusia, per la qual cosa analitzaré la responsabilitat comptable d'aquests.

Com s'ha destacat al principi d'aquest treball, per exigir responsabilitat comptable s'ha de donar el compliment dels requisits establerts per la jurisprudència del Tribunal de Comptes que va quedar reflectida en l'art. 49.1 LFTdC:

- a) **Que es tracti d'una acció o omissió atribuïble a una persona que tingui al seu càrrec el maneig de caudals públics o efectes públics.**

En el supòsit de fet que ens ocupa, sí que es tracta d'una acció atribuïble a una persona que té al seu càrrec el maneig de caudals públics, donat que tant els membres de la Junta d'Andalusia com els de la UGT manejaven els caudals públics com volien, concedint ajudes sense cap justificació de les exigides per la llei, a través dels ERO.

- b) **Que la referida acció o omissió es desprengui dels comptes que ha de rendir els qui recaptin, intervinguin, administrin, custodiïn, manegin o utilitzin caudals o efectes públics.**

L'acció sí que es despren dels comptes que ells, a causa dels càrrecs que ocupen, havien d'administrar, custodiar i manejar, i assegurar-se de què l'adjudicació de les ajudes es destinaven per la finalitat que eren aprovades i havien de seguir els requisits legals per concedir-les.

- c) **Que l'acció mencionada suposi una vulneració de la normativa pressupostària i comptable reguladora del Sector públic del qual es tracti.**

⁴⁶ RUÍZ COLL, M.A *Siete casos de corrupción en UGT llevan al Tribunal de Cuentas a embargarle medio centenar de sedes* Diari El Español (2021).

L'acció realitzada per ells sí que suposa una vulneració de la normativa pressupostària i comptable, ja que es desviaven els diners per ajudar a una empresa o a uns treballadors concrets i al final, en alguns casos, aquesta ajuda anava a parar a treballadors que ja no estaven treballant a l'empresa destinatària de la mateixa. Per una altra banda, també es va vulnerar l'art. 13 de la Llei 30/1992 i els arts. 101 i 102 de la Llei 9/200798, del Conseller d'Ocupació a favor del Director General de Treball i de la Seguretat Social, que exigeixen els requisits per a la Concessió de Subvencions i Ajudes del Programa Pressupostari, requisits vigents en aquell moment i que no es van complir.

- d) Que la repetida acció estigui marcada per una nota de subjectivitat, és a dir, que la seva conseqüència immediata sigui la producció d'un dany en els caudals o efectes públics per dol, culpa o negligència greus**

L'acció efectuada per alguns dels membres de la Junta d'Andalusia i pels membres de la UGT, sí que està marcada per una nota de subjectivitat i la conseqüència immediata de la mateixa sí que és la producció d'un dany en els caudals o efectes públics, donat que directament dels fons públics es desviaven uns diners per unes ajudes que no anaven a parar ni al destinatari de les mateixes, enriquint-se injustament alguns dels membres de la UGT. En aquest cas, considero que per alguns responsables, aquesta acció va realitzar-se amb dol per enriquir-se i per a altres, per negligència greu al no complir amb els requisits legals.

- e) Que el dany produït sigui efectiu. Individualitzat amb relació a determinats caudals o efectes i avaluable econòmicament.**

El dany produït sí que és efectiu i determinat, donat que es va desviar una gran quantitat dels fons públics per la concessió de les ajudes pels ERO, i avaluable econòmicament, ja que es tracta de la desviació de diners i no pas de béns o efectes no avaluables econòmicament.

- f) Que existeixi una relació de causalitat entre l'acció o omissió de referència i el dany efectivament produït⁴⁷.**

Per acabar, també existeix una relació de causalitat entre l'acció de referència i el dany efectivament produït, donat que directament l'acció va ser la desviació dels fons públics per concedir l'ajuda pels ERO, que va ocasionar el dany efectivament produït en els fons públics, i alhora, no hi ha cap element extern que trenqui el nexa de causalitat entre l'acció i el dany produït.

Per tant, i amb base a tot lo exposat, sí que se'ls hi pot exigir responsabilitat comptable als autors d'aquesta gran trama de desviació de fons públics.

⁴⁷ CORTELL GINER, RP: *La responsabilidad contable y su enjuiciamiento: principios generales*. Revista Espanyola de Control Extern. Consultat per darrera vegada al maig del 2022: [01 Indice \(tcu.es\)](https://www.tcu.es/)

V.II Cas del Palau de la Música

El cas del Palau de la Música va ser detectat el 2002, gràcies a una nota anònima adreçada a la Delegació d'Hisenda de Catalunya que alertava, citant només a Fèlix Millet, que part dels diners de la Fundació Palau de la Música es desviaven per a usos privats, però com que en la denúncia no s'aportaven dades concretes que permetessin iniciar una investigació, va ser arxivada amb el pertinent registre oficial d'entrada. Alhora, el Síndic de Comptes de la Generalitat va trobar anomalies en la gestió de l'any 2002, i en va informar a l'administració responsable. En aquell moment les contradiccions estaven sobretot en la contractació de personal i la justificació de les subvencions, però no es va descobrir tota la trama que hi havia darrera per part de Millet i Montull.

V.II.I Resum de la sentència, núm. 8 del 21 de desembre del 2020

En el procediment que s'explicarà a continuació, va presentar la demanda el Consorci del Palau de la Música Catalana (en endavant, Consorci), adherint-se la Generalitat de Catalunya i l'Ajuntament de Barcelona, i posteriorment es va adherir l'Advocacia de l'Estat, tots com a part actora del procediment, i com a demandats el senyor Felix Millet (en endavant, FMT) i el senyor Jordi Montull (en endavant, JMB).

En la sentència es manifesten com a fets provats els següents:

Entre el 1998 i el 2001, el Consorci va efectuar pagaments a l'Associació de l'Orfeó Català mitjançant transferència bancària o xecs que s'ingressaven en al mateix compte d'aquesta Associació, excepte dues transferències que no van ser registrades en la comptabilitat de l'Associació ni va existir cap justificació del destí final dels fons.

En el període del 2002 al 2009 es van fer sortides dineràries mitjançant xecs al portador o disposicions en efectiu, amb càrrec als fons del Consorci, que constaven com a aportacions a l'Associació de l'Orfeó Català, excepte en quatre ocasions que es van ingressar en un compte no comptabilitzat de l'Associació, per tant, es desconeixia el destí d'aquestes sortides de diners, sabent que no es va realitzar cap ingrés a l'Associació mencionada. Aquesta quantitat de sortides dineràries van ascendir a 1.709.421'02 euros corresponents als següents exercicis:

Any	Quantitat d'euros a càrrec dels fons del Consorci
2002	181.265'25€
2003	357.607'65€
2004	204.369'87€
2005	187.515'06€
2006	279.018'19€
2007	302.969'00€

2008	196.676'00€
2009	0'00€

Del 2004 al 2009 es van pagar amb fons públics del Consorci factures a diferents proveïdors en concepte d'obres, subministraments o serveis sense haver-se destinat realment a aquest objectiu, per un import total de 774.183'85 euros. Alhora, també amb càrrec als fons del Consorci es van pagar les següents factures que no obeïen a activitats pròpies del mateix: una factura el 6 de maig del 2008 per un import de 1.583'78 euros per una nit d'hotel en Madrid i altres serveis de trasllat de Madrid a Barcelona amb escala per un viatge particular a les Maldives. El 8 de maig del mateix any, es van pagar els bitllets d'avió del viatge mencionat per un import de 1.850'96 euros i per últim una factura del 10 de febrer del 2009 per un import de 19.026'80 euros per a la confecció del llibre "*30 anys d'il·lusions*" del qual els drets d'autor eren del senyor JMB.

També, el 3 de desembre del 2008 el Consorci va efectuar un pagament a la Fundació Orfeo Català de 623.307'63 euros, que aquest es va documentar posteriorment mitjançant una factura emesa per la Fundació mencionada el 26 de febrer del 2009 en concepte de béns i serveis de la Fundació, adquirits pel Consorci. D'aquesta quantitat, 294.984'46 euros van ser pagats per béns i serveis que no es van destinar al Palau sinó que es van destinar a quatre proveïdors, un dels quals coincidia amb un dels que ja s'havien destinat fons públics en el període del 2004 al 2009.

El 22 de desembre del 2010 el Consorci va ingressar en el compte de l'Institut Nacional de les Arts Escèniques i de la Música (en endavant, INAEM) 345.069'70 euros, i el 27 de desembre l'INAEM va compensar-li per recíprocs deutes per un import de 529.200 euros, la suma d'aquestes quantitats corresponia a la devolució de la part de la subvenció que va ser atorgada per l'INAEM al Consorci per 2.000.000 euros mitjançant el Real Decret 988/2008, de 13 de juny, per a la rehabilitació integral del Palau. Aquesta devolució no va causar un dany als fons públics del Consorci.

Tots els pagaments mencionats, i en conseqüència, les desviacions del fons públic del Consorci, es van efectuar per ordre o amb coneixement i consentiment dels demandats, els quals van tenir una intervenció directa i decisiva en el dany produït, actuant de forma conjunta i amb plena consciència de la il·licitud de la seva actuació. Un com a gerent del Consorci i l'altre com a director administratiu, utilitzaven les facultats i poders que tenien en l'exercici de les seves funcions, per disposar junts dels fons del Consorci, aprofitant així mateix, les seves facultats gestores en altres entitats de naturalesa jurídica-privada del Palau, així com, a partir de l'any 2002, l'eliminació del control previ de la Intervenció Delegada de l'Ajuntament de Barcelona, que va ser substituït per un sistema de control financer a posteriori per la Intervenció de la Generalitat.

En els fonaments de dret de la sentència es pot comprovar que els demandats van al·legar unes quantes qüestions processals, entre d'altres, la falta de legitimació activa, és a dir, dels demandants, la nul·litat de les actuacions per extralimitació de les actuacions prèvies, la prescripció de la responsabilitat comptable (...), de les quals el Tribunal no en va estimar cap.

Les pretensions de les parts actores en les quals es sol·liciten la condemna dels senyors FMT i JMB com a responsables comptables del dany causat als fons públics del Consorci, es demana que es declari responsabilitat comptable per les següents partides:

Primer de tot, per les sortides de diners del Consorci, que suposadament anaven dirigides a l'Orfeó Català, però que no es van ingressar en els comptes d'aquesta institució, entenent que aquest import entre els anys 1998 a 2009 va ascendir a 2.445.660'85 euros. També, per les suposades obres, subministraments i serveis no validats per un import de 879.957'68 euros. Alhora, per l'adquisició d'actius a la Fundació Orfeó Català-Palau de la Música Catalana per la quantitat de 294.984'46 euros, per justificacions de subvencions rebudes pel Consorci del Ministeri de Cultura mitjançant el INAEM, no havent-se destinat a les finalitats previstes, per un import de 874.269'70 euros i, per últim, per les despeses alienes al Consorci pagades per aquesta institució que ascendeixen a 30.409'14 euros.

Per tant, es quantifica la responsabilitat comptable en 4.525.279 euros, com a resultat de la suma de les quantitats anteriors, sense incloure els decimals, ja que assenyalen que els demandats van entregar al Consorci en les diligències prèvies 3360/2009 en el Jutjat d'Instrucció núm. 30 de Barcelona, 2.419.301'97 euros, que s'hauran de deduir de la quantitat que resulti en la sentència ferma.

Després de practicar totes les proves i d'analitzar les al·legacions d'ambdues parts, el Tribunal de Comptes va estimar substancialment la demanda i va declarar com l'import en que es xifra l'abast del dany causat en els fons públics del Consorci, el de 3.537.290'70 euros, declarant com a responsables comptables directes i solidaris als senyors FMT i JMB, condemnant-los també al pagament dels interessos i a les costes del procediment.

V.II.II Anàlisi jurídic de la responsabilitat comptable

Per poder exigir responsabilitat comptable, s'han de complir els requisits establerts per la doctrina jurisprudencial del Tribunal de Comptes, i reflectits en l'art. 49.1 de la LFTdC, ja que especifiquen més el concepte de responsabilitat comptable que el manifestat en l'art. 38.1 de la LOTdC que textualment diu: *“el que por acción u omisión contraria a la Ley origine el menoscabo de los caudales o efectos públicos, quedará obligado a la indemnización de los daños y perjuicios causados”*. Donat que analitzant aquesta definició, és massa ambigua i oberta i pot portar a exigir responsabilitat comptable a una gran quantitat de casos que realment no haurien de

ser, com per exemple un simple funcionari que no veu que els seus superiors estan provocant un dany als fons públics, segons la generalitat d'aquest article, pot arribar a ser condemnat per omissió.

Seguint amb la jurisprudència del Tribunal de Comptes⁴⁸, per exigir responsabilitat comptable, s'ha de complir la concurrència dels següents requisits:

- a) **Que es tracti d'una acció o omissió atribuïble a una persona que tingui al seu càrrec el maneig de caudals públics o efectes públics.**

En el cas que ens ocupa, com ja s'ha expressat, el senyor JMB i FMT, ambdós tenien al seu càrrec el maneig de caudals públics o efectes públics al ser, concretament, el senyor JMB membre de la Junta de l'Orfeó Català, de la Comissió Delegada de la Fundació Orfeó Català- Palau de la Música i del Consorci del Palau de la Música, a més de patró de la Fundació, i el senyor FMT era president de la Fundació Orfeó Català – Palau de la Música, així com vicepresident i president de la comissió executiva del Consorci del Palau de la Música, càrrecs que ambdós van aprofitar per desviar diners de la Fundació a l'Associació de l'Orfeó com a excusa, per després poder disposar d'ells per utilitzar-los en benefici particular.

- b) **Que la referida acció o omissió es desprengui dels comptes que ha de rendir els qui recaptin, intervinguin, administrin, custodiïn, manegin o utilitzin caudals o efectes públics.**

L'acció exercida pels senyors FMT i JMB, en base a la qual se'ls hi exigeix responsabilitat comptable, si que es desprèn dels comptes que havien de rendir, administrar i custodiar.

- c) **Que l'acció mencionada suposi una vulneració de la normativa pressupostària i comptable reguladora del Sector públic del qual es tracti.**

L'acció duta a terme sí que va suposar una vulneració a la normativa pressupostària i comptable del Sector Públic català, donat que les despeses que en teoria es destinaven a obres, subministraments i reparacions del Palau de la Música, es desviaven per dedicar-les a usos privats, vulnerant així alhora la normativa comptable al realitzar despeses en el fons del Consorci que realment no havien de repercutir ni s'havien de destinar a usos privats.

- d) **Que la repetida acció estigui marcada per una nota de subjectivitat, és a dir, que la seva conseqüència immediata sigui la producció d'un dany en els caudals o efectes públics per dol, culpa o negligència greus**

⁴⁸ Sentències del 18 d'abril de 1986 i del 9 de setembre del 1987 i d'altres, del Tribunal de Comptes.

A partir dels fets provats es pot extreure que es tracta d'una acció duta a terme per ells, ja que com expressa el Tribunal de Comptes, tots els pagaments, i en conseqüència, les desviacions del fons públic del Consorci, es van efectuar per ordre o amb coneixement i consentiment dels senyors JMB i FMT, els quals van tenir una intervenció directa i decisiva en el dany produït, actuant de forma conjunta i amb plena consciència de la il·licitud de la seva actuació.

Per tant, de la conducta dels demandats, es pot extreure que l'acció sí que està marcada per una nota de subjectivitat, ja que com es sap i ha quedat provat, molts dels diners malversats es van utilitzar per benefici propi, destinant-los a viatges personals, per exemple a Les Maldives, i a obres i reparacions de les seves cases privades. I alhora, també va quedar provat que van actuar amb dol, donat que eren conscients del resultat i del dany que anaven a causar als fons públics i era el resultat que volien obtenir per enriquir-se, actuant amb dol de primer grau, ja que era el resultat que volien i preveien que anaven a obtenir amb les seves accions.

e) Que el dany produït sigui efectiu. Individualitzat amb relació a determinats caudals o efectes i avaluable econòmicament.

El dany produït si que va ser efectiu, ja que directament s'aprofitaven dels fons del Consorci i provocaven suposades sortides que anaven destinades a una finalitat pública però que en realitat no tenien aquesta finalitat i anaven a destinar-se per benefici propi.

f) Que existeixi una relació de causalitat entre l'acció o omissió de referència i el dany efectivament produït⁴⁹.

Si que hi ha una relació de causalitat entre l'acció de referència i el dany causat, donat que no hi ha cap element que trenqui el nexa de causalitat entre l'acció de desviar els diners dels fons públics del Consorci del Palau de la Música, destinant-los a un compte privat per apropiat-se dels mateixos per a benefici privat per part dels demandats, i el dany causat amb aquest desviament als fons públics del Consorci.

Per tant, si que es compleixen tots els requisits establerts per la jurisprudència del Tribunal de Comptes, i conseqüentment amb tot lo exposat, el Tribunal de Comptes va estimar substancialment la demanda i va declarar com a l'import en que es xifra l'abast del dany causat en els fons públics del Consorci del Palau de la Música Catalana, el de 3.537.290'70 euros, declarant com a responsables comptables directes i solidaris als senyors FMT i JMB, condemnant-los també al pagament dels interessos i a les costes del procediment.

⁴⁹ CORTELL GINER, RP: *La responsabilidad contable y su enjuiciamiento: principios generales*. Revista Espanyola de Control Extern. Consultat per darrera vegada al maig del 2022: [01 Indice \(tcu.es\)](https://www.tcu.es/)

CONCLUSIONS

Les conclusions finals d'aquest Treball de Final de Grau es divideixen en diversos apartats donat que de cada manifestació de l'exercici de les funcions del Tribunal de Comptes i altres òrgans, extrec diferents conclusions.

I. Conclusions extretes arran dels informes de fiscalització

Després d'analitzar els dos informes resumits en aquest treball, realment es veu més pràcticament com s'exerceix la funció fiscalitzadora per part del Tribunal de Comptes, i totes les irregularitats que pot arribar a detectar, ja que com es pot extreure sobretot del segon Informe que analitza el compliment de la Llei 19/2013, de 9 de desembre, de Transparència, Accés a la Informació Pública i Bon Govern en les entitats locals, gràcies a l'Informe de fiscalització, s'han detectat moltes irregularitats per part dels organismes del Sector Públic provocades per l'incompliment de la Llei mencionada, i s'han pogut dictar moltes recomanacions per garantir el compliment de la llei i per fer que les entitats locals duguin a terme un correcte compliment del bon govern.

Alhora, dels Informes de fiscalització, extrec la conclusió de què són un mecanisme que porta a terme el Tribunal de Comptes, en compliment de la seva funció per sotmetre l'activitat econòmica-financera del sector públic als principis de legalitat i de bona gestió, però a més, és un mecanisme ordinari que gràcies a ell el Tribunal pot arribar a observar l'adequació d'un procediment o d'una activitat concreta del Sector Públic i, així, detectar si hi ha algun fet de malversació o desviació dels fons públics o una aplicació inadequada de la llei, per conseqüentment exigir la pertinent responsabilitat comptable o sanció.

II. Conclusions extretes del Fons *NextGeneration* i els Plans adoptats en l'Estat

Després d'haver analitzat el Fons *NextGeneration* i els Plans adoptats tant per part estatal com autonòmica, en concret per Catalunya, extrec la conclusió que en la teoria sembla que tot està correctament realitzat i que hi haurà una correcta prevenció, detecció, correcció i persecució de la corrupció en la gestió i administració dels Fons *NextGeneration*, perquè realment es destinin a la finalitat per la qual han estat adoptats i derivats als Estats Membres.

A la pràctica, considero que és molt difícil que des de la Unió Europea es pugui dur a terme un control extensiu d'aquesta gestió per la qual cosa veig procedent que es derivi, tal i com s'ha fet, al Tribunal de Comptes i als Òrgans Externs de Fiscalització de les Comunitats Autònomes.

El fet de que les mesures adoptades, és a dir els Plans ja tinguin uns mecanismes antifrau per evitar la corrupció i que després de que s'adoptin les mesures procedents el Tribunal de Comptes i els Òrgans Externs de Fiscalització duguin a terme la fiscalització de les mateixes per analitzar si s'han posat en marxa les mesures normatives de planificació i de gestió de recursos necessaris

per tramitar de forma àgil, transparent i eficaç els fons, materialitzant-se en actuacions i projectes transformadors de l'economia i comprovar l'adequació de les mateixes a la normativa europea i estatal, ho trobo molt procedent, donat que com més controls passi la gestió dels fons més difícil serà que hi hagi una malversació dels diners provinents del Fons *NextGeneration*.

Però, per una altra banda, i a mode de crítica, considero que realment si el Tribunal de Comptes no pot ni prevenir tots els casos de corrupció que hi ha a Espanya de malversació de fons públics estatals, dubto, en el meu parer, que pugui evitar que no hi hagi cap grau de malversació, desviació o corrupció d'alguna part d'aquests fons, donat que com s'ha pogut apreciar en el treball, hi ha molts casos de corrupció en l'Estat espanyol de grans quantitats de diners i prolongats en un període llarg en el temps que s'han tardat molt a descobrir.

III. Conclusions extretes arran dels casos analitzats

Després d'analitzar els dos casos, arribo a la conclusió de què el control realitzat pel Tribunal de Comptes i els seus òrgans anàlegs no és del tot efectiu per diversos motius:

Primer de tot, respecte al cas dels ERO, sí que la trama es va realitzar pels mateixos òrgans, concretament des de la UGT i des de la Junta d'Andalusia, però estava composta per diversos casos de desviació de diners a diferents Empreses a través dels ERO i el fet de que hi hagi una trama que es vagi perpetuant al llarg dels temps i entre diferents empreses, però utilitzant el mateix recurs que en aquest cas era l'ajuda dels ERO i que el Tribunal de Comptes o, en el cas, la Cambra de Comptes d'Andalusia no arribi a percebre la gran desviació de fons públics que hi va haver a través de la quotidiana realització d'Informes de fiscalització anuals, reafirma la meua posició respecte a aquest tema.

Per una altra banda, considero que l'efectivitat en la detecció dels casos de malversació i en la prevenció de la corrupció és bastant escassa, ja que per exemple, l'àmbit temporal en què es va desenvolupar el cas dels ERO va ser des del 2000 fins al 2009, per tant, passant nou anys des de que es va començar la comissió del delictes fins que es va detectar el mateix, provocant que el mateix s'anés perpetuant amb el temps. En el cas del Palau de la Música va succeir una cosa similar, donat que tota la trama d'irregularitats i de malversació dels fons públics del Consorci va iniciar-se a l'any 1998 perpetuant-se per més d'onze anys, i fins al 2009 no va detectar-se, tot i que en el 2002 ja hi va haver denúncies però, a causa de falta de proves, ni tan sols es va posar en marxa una investigació.

Per acabar, també considero que el procediment jurisprudencial per exigir responsabilitat comptable en aquests casos, no gaudeix de cap mena de celeritat i tarda massa temps a resoldre's, ja que en ambdós casos analitzats, concretament en el cas dels ERO es van tardar de nou a deu anys des dels fets fins que es va exigir la responsabilitat comptable als autors dels mateixos, i en

el cas del Palau de la Música es va tardar onze anys des del 2009 que és quan es va detectar la trama, fins al 2020 que és quan s'ha publicat la sentència del Tribunal de Comptes per exigir la procedent responsabilitat comptable, tardant ambdós més de vuit anys, un termini de temps que en el meu parer em sembla massa prolongat en el temps.

IV. Conclusions finals

Conseqüentment i en basant-me en tot lo exposat, considero que el Tribunal de Comptes i els seus òrgans anàlegs desenvolupen una funció molt important per l'Estat espanyol, per evitar la desviació i en definitiva la malversació dels diners públics, eficaç en tots els sentits, ja que sí que detecta irregularitats a través de l'exercici de la seva funció fiscalitzadora, i alhora, també detecta els casos de corrupció i de malversació de fons públics, a través de l'exercici de la seva funció jurisdiccional exigint la pertinent responsabilitat comptable. Però, considero que no és del tot eficient, donat que des de que es produeixen els casos fins que arriben a detectar-los i a exigir la responsabilitat comptable pertinent, passa massa temps, provocant que qui realitza una trama per desviar fons públics perpetuï el delicte durant un llarg període de temps, provocant així un perjudici major del qual ja suposa, fet que si realment l'exercici de les seves funcions fos del tot eficaç i efectiva no es donaria, i si es detectessin els casos des del primer moment en què s'iniciés la comissió del delicte es provocaria un perjudici menor en l'economia espanyola.

BIBLIOGRAFIA

1. Referències doctrinals

ARNEDO ORBAÑANOS, M.A: *El control de la corrupción por el Tribunal de Cuentas*, Revista Española de Control Externo: [Dialnet-ElControlDeLaCorrupcionPorElTribunalDeCuentas-201216.pdf](#)

CORTELL GINER, R.P: *La responsabilidad contable y su enjuiciamiento: principios generales*. Revista Espanyola de Control Extern: [01 Indice \(tcu.es\)](#)

Los órganos de Control Externo de las Comunidades Autónomas Plataforma digital de rendició de comptes: [Los Órganos de Control Externo de las Comunidades Autónomas \(rendiciondecuentas.es\)](#)

MARTÍN ARROYO, J *Los protagonistas, la trama y el dinero malversado del “caso ERE”* (2019) Diari El País [Los protagonistas, la trama y el dinero malversado del ‘caso ERE’ | España | EL PAÍS \(elpais.com\)](#)

REDONDO LOPEZ, J.A; PUY FRAGA, P; FERNANDEZ AJENJO, J.A; ARIAS RODRÍGUEZ, A; SANTANA SUAREZ, M.J; MORÁN MEDEZ, E; GARCÍA GARRIDO, I; IGLESIAS REY, P; CAMPOS ACUÑA, C & VALEIJE ÁLVAREZ, I: *El control externo y fomento de la integridad: Experiencias en la prevención de la corrupción* VILLAVARDE GÓMEZ, M.B (coord.), Thomson reuters Aranzadi, (2021).

RUIZ COLL, M.A *Siete casos de corrupción en UGT llevan al Tribunal de Cuentas a embargarle medio centenar de sedes* Diari El Español(2021): [Siete casos de corrupción en UGT llevan al Tribunal de Cuentas a embargarle medio centenar de sedes \(elespanol.com\)](#)

2.Informes i altres fonts institucionals

El Pla de les mesures antifrau de la Generalitat de Catalunya (2022): [Pla de mesures antifrau en l'execució d'actuacions finançades pels fons del Mecanisme de Recuperació i Resiliència a la Generalitat de Catalunya \(gencat.cat\)](#)

GÁLVEZ, M *El Tribunal de Cuentas aprueba el Informe de fiscalización de la actividad del Fondo Nacional de Eficiencia Energética”*(2021) Pàgina oficial del Tribunal de Comptes, Departament de Comunicació: [El Tribunal de Cuentas aprueba el Informe de fiscalización de la actividad del Fondo Nacional de Eficiencia Energética, situación a 31 de diciembre de 2019 - Tribunal de Cuentas \(tcu.es\)](#)

GÁLVEZ, M *El Tribunal de Cuentas aprueba el Informe de fiscalización del cumplimiento de la Ley 19/2013, de 9 de diciembre, de transparencia, acceso a la información pública y buen gobierno en las entidades locales* (2021) Pàgina oficial del Tribunal de Comptes, Departament de Comunicació: [El Tribunal de Cuentas aprueba el Informe de fiscalización del cumplimiento de la Ley 19/2013, de 9 de diciembre, de transparencia, acceso a la información pública y buen gobierno en las entidades locales - Tribunal de Cuentas \(tcu.es\)](#)

Generalitat de Catalunya (2022): [Pla de mesures antifrau en l'execució d'actuacions finançades pels fons del Mecanisme de Recuperació i Resiliència a la Generalitat de Catalunya. Fons europeus a Catalunya \(gencat.cat\)](#)

Pàgina oficial del Tribunal de Comptes: [Portada - Tribunal de Cuentas \(tcu.es\)](#)

Pla de Mesures Antifrau del Ministeri de Política Territorial: [PLAN DE MEDIDAS ANTIFRAUDE \(administracionespublicas.gob.es\)](#)

Plan de recuperación para Europa Web oficial de la Comissió Europea: [Plan de recuperación para Europa | Comisión Europea](#)

VILLE ITÄLÄ *The OLAF report 2020* Informe de l'OLAF: [The OLAF report 2020 \(europa.eu\)](#)

3. Referències normatives

Tractat de Funcionament de la Unió Europea (DOUE)

Constitució Espanyola (BOE núm. 311, del 29 de desembre de 1978).

Reglament (UE) 2021/241, de 12 de febrer, del Parlament Europeu i del Consell, pel que s'estableix el Mecanisme de Recuperació i Resiliència (DOUE).

Directiva (UE) 2017/1371, de 05 de juliol, sobre la lluita contra el frau que afecta als interessos financers de la Unió a través del Dret penal (DOUE).

Llei Orgànica 6/2006, de 19 de juliol, de reforma de l'Estatut d'Autonomia de Catalunya (BOE núm. 172, del 20 de juliol).

Llei Orgànica 2/1982, de 12 de maig, del Tribunal de Comptes (BOE núm. 121, del 21 de maig).

Llei 40/2015, d'1 d'octubre, del Règim Jurídic del Sector Públic (BOE núm. 236 del 2 d'octubre)

Llei 19/2013, de 9 de desembre, de Transparència, Accés a la Informació Pública i Bon Govern (BOE núm. 295, del 10 de desembre)

Llei 18/2012, de 07 de juny, de la Sindicatura de Comptes de Catalunya (BOE núm. 165, del 08 de juliol).

Llei 14/2008, de 5 de novembre, de l'Oficina Antifrau de Catalunya (BOE núm. 292, del 04 de desembre).

Llei 7/1988, de 5 d'Abril, de Funcionament del Tribunal de Comptes (BOE núm. 84, del 07 d'abril).

Decret Legislatiu 3/2002, de 24 de desembre, pel que s'aprova el Text Refós de la Llei de finances públiques de Catalunya (DOGC núm. 3791, del 31 de desembre).

Decret 254/2001, de 20 de novembre, pel que s'aprova el Reglament pel qual es regulen els procediments per a la convenció de subvencions i ajudes públiques per l'Administració de la Junta d'Andalusia i els seus Organismes Autònoms i el seu règim jurídic (BOJA núm. 136, del 24 de novembre).

Ordre HFP/1030/2021, de 29 de setembre, per la qual es configura el sistema de gestió del Pla de Recuperació, Transformació i Resiliència (BOE núm. 234, del 30 de setembre).

4. Referències jurisprudencials

Sentència del Departament Segon d'Enjudiciament del Tribunal de Comptes, núm. 08/2020, del 21 de desembre.

Sentència del Departament Segon d'Enjudiciament Tribunal de Comptes, núm. 9/2019, del 08 d'abril.

Sentència del Departament Segon d'Enjudiciament del Tribunal de Comptes, núm. 17/2019, del 19 de juliol.

Sentència del Departament Segon d'Enjudiciament del Tribunal de Comptes, núm. 9/2018, del 13 de setembre.